

Илиана Георгиева

Тодорка Бановска

помагало

по български език

за 2. клас

- * упражнения
- * четене и писане с разбиране
- * опора върху граматични правила
- * тестови задачи
- * самостоятелни работи

ПО НОВАТА УЧЕБНА ПРОГРАМА

КРОНОС

НАЧАЛЕН ПРЕГОВОР

1. Оцвети названията на животните с жълто, а останалите думи – със зелено.

ИЗРЕЧЕНИЕ

Напиши изречения, в които думите да отговарят на въпросите:

Кой? Какво прави?

Заекът дяга.

Вълкът дядо.

Конят дядо.

2. Прочети текста и отговори на въпросите след него.

Т
Е
К
С
Т

Яребици

Есен е. Скоро земята ще се покрие с бял юрган. Ято яребици се събира в гъстите храсти. Ще прекарат заедно студената зима. А напролет за малките птичета ще се грижат техните добри родители. Цялото семейство ще тръгне сред високите полски треви да търси зърнца и семенца.

С
Л
О
В
О
С
Ъ
Ч
Е
Т
А
Н
И
Е

1. Какви птици са яребиците?

- а) прелетни птици б) зимуващи птици

2. С кой израз можеш да замениш подчертаното словосъчетание?

- а) снежна покривка
б) дебело одеяло
в) тънка завивка

3. Коя група думи е близка по значение на думата „*горещо*“?

а) топло	б) хладно	в) ясно
знойно	студено	ведро
жарко	мразовито	чисто

Д
У
М
А

С една от тези думи напиши изречение.

З
В
У
К

Коя е пропуснатата буква?

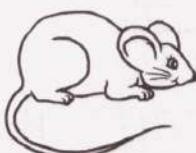
Б
У
К
В
А

3. С гласните от кой ред ще допълниш пропуснатата гласна в думите?

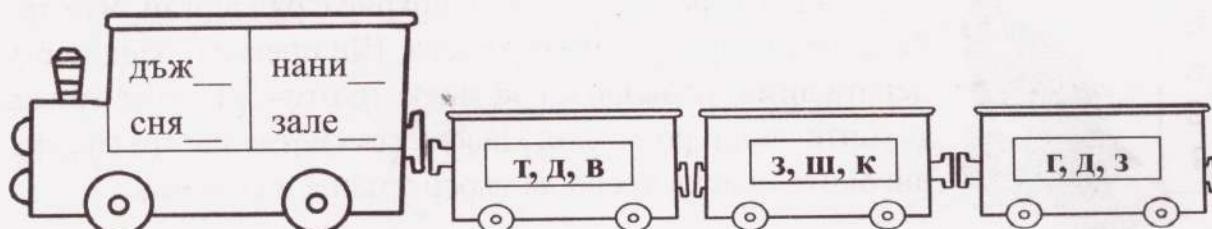
а) а, у, и	т__лина	сп__койно
б) а, о, е	г__решина	кр__сиво
в) ъ, о, и	п__рушина	в__ликолепно

4. Със съгласните от кой ред ще допълниш пропуснатата съгласна в думите?

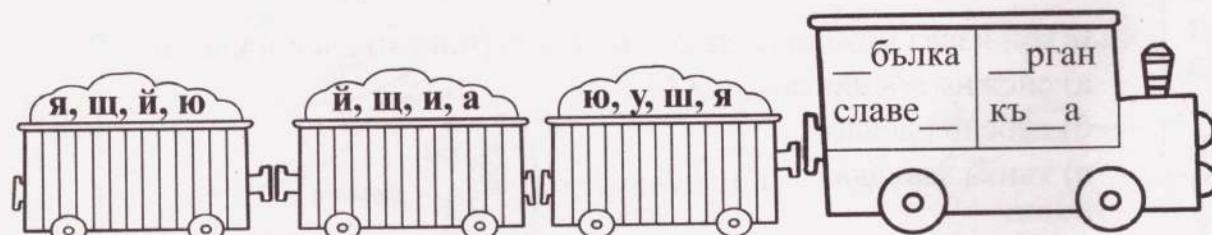
а) з, с	ю__ен	__ица
б) ж, ш	ле__ник	ми__ка
в) т, ц	__ума	наде__да

5. Със съгласните в кое вагонче ще допълниш пропуснатата буква на думите в локомотива? Оцвети го.

6. С буквите в кое вагонче ще допълниш пропуснатата буква на думите в локомотива? Оцвети го.

И – гласна, образува сричка

Й – съгласна, чува се само в съчетание с гласен звук

АЙ ОЙ ЕЙ ИЙ

ПРИПОМНИ
СИ!

7. Напиши липсващите букви и или ѹ.

пана_р

бо_чки

га_да

ве_ка

за_че

ста_чка

един много

мо^й – мо^и

тво^и – тво^е

един много

руче_ – руче_

музе_ – музе_

един много

славе_ – славе_

черве_ – черве_

8. Напиши липсващите букви и или ѹ.

Тя пее. – Пе_!

Рекс сто_. – Стой!

Той рисува. – Рисува_!

Тя бро_. – Брой!

9. Допълни *йо* или *ъо* в следните групи думи:

ПРОФЕСИИ: акт ____ р, дрес ____ р, жонгл ____ р, пощал ____ н, сервิต ____ р,
кънк ____ р, фриз ____ р, мин ____ р

ОБРЪЩЕНИЯ: лел ____, бат ____, За ____, Българи ____

ПРЕДМЕТИ: бул ____ н, ко ____ т, бел ____ , пен ____ ар, ____ д, ма ____ неза

ЙО – пише се в началото на думата: *Йонко, Йоло*

– пише се в средата на думата **след гласна**: *Лейо, Панайот*

ЪО – не се пише в началото на думата

– пише се в средата или края на думата **след съгласна**: *сино, асансьор*

ЗАПОМНИ: **Ь** – буква без звук

10. Използвай *йо* или *ъо* правилно, когато пишеш имената:

____ сиф, Кръст ____, Сто ____, Нед ____, Пен ____, ____ ан, Ра ____,
____ вка, ____ нчо, Пе ____, Герг ____ вден, Ен ____ вден, ____ рдановден

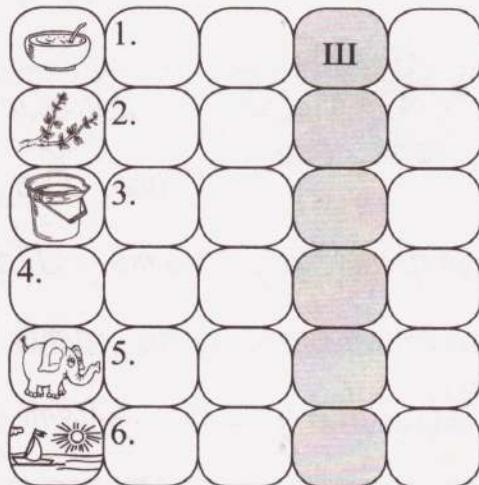
 Избери и напиши думи в две групи.

йо:

ъо:

11. Реши кръстословицата и в предпоследната колона ще получиш название на професия.

1. Гъсто ястие, любимо на бебетата
2. Част от дърво
3. Голям съд за вода
4. Цветът на небето
5. Най-голямото сухоземно животно
6. Голям воден басейн

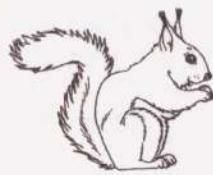

ЗРИТЕЛНИ ДИКТОВКИ

12. Допълни думите с пропуснатите а/я.

Кики

а/я

Кики беше гладна. Тя __ не усп__ да се н__ храни добре. Измъкна се от хр__ мупата. Реши да потърси жълти под стари__ дъб. Озова се на зем__та с н__ како скока. Заподската между им__дите треви.

(32 думи)

13. Допълни текста с пропуснатите у/ю.

Морска бури

у/ю

Капитанът нади __ даваше разг__ меното море. Вълните им __ щяха по корп__са на кораба. Всички __ кове на ка__тите дъха затворени. Корабът се __ лееше и скърцаше. Младият __ нга трепереше от страх. Призори __ рята стихна. Тог сънчевите лъги морето дъстегие като __ спи на риба.

(38 думи)

14. Допълни думите с пропуснатите ш/щ.

Село Крушово

ш/щ

До село Кру__ово води __ проко асфалтирано __осе. Къ__ите му са спретнати. В градинките чудни __ати __ато. На то__ага се издигат сградите на кметството и по__ата. До учили__ето има голямо игри__е. Щастлив __учили__ният звънел, то се изпъльва с __уни десет.

(38 думи)

Правилно ли разделям на части думата за пренасяне на нов ред?

1. На кой ред думите са разделени правилно на срички?

- а) камб-ана, по-кла-ща
- б) на-про-лет, бе-ли-я
- в) я-ребиц-и, от-ли-та-не

2. На кой ред думите са разделени правилно за пренасяне?

- а) упла-шено, разум-но
- б) прел-ита, у-чудва
- в) я-то, ор-ляк

3. Прочети текста. Запиши названията на животните с думи, като ги разделиш за пренасяне.

Дресъори

Панайот и Камен са дресъори. Работят в цирк. Днес в представлението ще участват и . Заедно с тях зад високите решетки ще влезе Панайот. А след това на арената ще се появи Камен с говорящ и бял .

(99192, трагими, дългъ, дъгни)

Кога пишем главна буква?

4. Зачертай ненужната буква.

дядо ваньо, леля ѹорданка
Д В Л Й

Боксъорът Кубрат Пулев, Тенисистът Григор Димитров
Б К П Т Г Д

5. Подреди думите в изреченията. В кой ред изречението е непълно?

- а) сладкодумна – , е – , Баба – , много – .
- б) Разказва – , приказки – , интересни – .
- в) вечер – , Тази – , разказа – , ни – , за – .

Малечка
Снежанка
Хитър Петър

 Допълни недовършеното изречение и го напиши.

**Мога ли да поправям
правописни грешки?**

1. На кой ред думите имат правописни грешки?

- а) любопитен, дinya
- б) мръштя се, лулка
- в) цъфти, спокойно

2. На кой ред няма правописни грешки?

- а) танцъор, камъон
- б) йомрук, бойдисвам
- в) Кольо, Стойо

3. Колко правописни грешки има в текста?

Малкото дръвче

Петко засади краи хълтата юдълково дръвче. На следващата пролет клончетата му се одсипаха с нежни цветчета. Всички му се любувахме.

а) 4

б) 5

в) 6

Препиши текста вярно и старательно.

2. Подреди думите във всяко изречение. В кой ред изречението е непълно?

а) важно, Щъркелът, из, ливади, селските, крачи.

б) гнезда, вият, нови, Лястовичките.

в) посрещнаха, Децата, радостно.

Допълни непълното изречение с подходяща по смисъл дума и го напиши.

3. На кой ред думите *не* са разделени правилно на срички?

- а) щър-кел, ли-ва-ди
- б) ра-вни-на, обущ-а
- в) ве-сел, ус-мих-нат

4. На кой ред думите *не* са разделени правилно за пренасяне?

- а) поща-льон, тоя-га
- б) щай-га, майо-неза
- в) ради-о, гущ-ер

5. Открий 8 правописни грешки в текста.

Контрольори

Чичо Бонйо и брат му Стойо са контрольори. Техни помошници са бате Бовчо и кака Стойанка. Проверяват пътниците по афобусната линия София – Релиово.

Препиши сгрешените думи.

Оценка: _____ точки

Учител: _____

Родител: _____

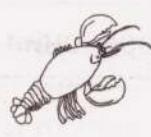
СТРОЕЖ НА ЕЗИКА

ЗВУК → ДУМА → ИЗРЕЧЕНИЕ → ТЕКСТ

1. Образувай нови думи чрез замяна на един звук.

мак - _ак

*

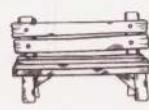
лев - л_в

*

лейка - _ейка

Думата има звуков състав и значение.

Значение – това е разбирианият от нас смисъл на думата.

2. Състави от думите три изречения и ги напиши.

Пъстър

Пъргава

Малко

джавка
кацна
скача

Изречение – състои се от думи, които изказват завършена мисъл.

3. Къде изреченията са подредени като текст?

А) Малка костенурка плува
волно във водата. Пчелата
кацна на цветето. Аз мечтая
да обиколя света.

Б) Моята майка е красива.
Сутрин тя на работа отива.
Грижи се за всичко тя у нас,
а помагам ѝ най-много аз.

Текст – състои се от свързани по смисъл изречения.

4. Замени неточно употребените думи в текста. Коя дума с коя ще замениш?

(1) – силен

(2) – сиви

(3) – капки

Буря

По небето полазиха пухкави облаци. Изведнъж лек вятър огъна клоните
на дърветата. Закапаха едри дъждовни капчици.

Препиши подобрения текст.

5. Отдели изреченията в текста.

Герой

Момчетата ритаха топка на малкия стадион край пътя тя се търкулна на платното Матей се затича да я вземе неочеквано от близкия завой изскочи автобус Ивайло дръпна Матей назад с тази героична постъпка той спаси приятеля си.

Колко са изреченията в текста?

A) 4

Б) 5

В) 6

6. Прочети текста. Отговори на въпросите и оцвети.

Русалка

Малката русалка Йоко обичаше да се люлее върху вълните. В косите си имаше блестяща корона от перли. Те събираха слънчевите лъчи и светеха ослепително. Тогава хората от брега казваха, че в морето гори огън.

1. Как се казва русалката? Отговори с едно изречение.

2. Къде живее тя?

- в реката в езерото в морето

3. Кога русалката се люлее върху вълните?

- през деня през нощта

4. С какво е украсена косата ѝ?

- с венец от водорасли с корона от перли

5. Защо перлите светят ослепително? Отговори с едно изречение.

6. Какъв е цветът на огъня?

7. Какви са думите **блестящ, ярък, ослепителен, искрящ**?

- А) близки по значение Б) различни по значение

ЗВУКОВЕ И БУКВИ В БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК

БЪЛГАРСКАТА АЗБУКА

1. Допълни липсващите букви в българската азбука.

a A

и I

ю ю

з з

т т

ю ю

г Г

о о

ш Ш

ПОДРЕЖДАНЕ НА ДУМИТЕ ПО АЗБУЧЕН РЕД

1. Подчертай началната буква в думите.

акордеон

барабан

виолончело

гайда

дайре

По какъв ред са подредени тези думи?

Редът на буквите в азбуката се нарича **АЗБУЧЕН РЕД**.

По азбучен ред са подредени думите в речниците.

2. Подреди по азбучен ред думите:

въже – бухалки – топка – лента – федербал – кънки –

3. Подчертай първите две букви в думите. Подреди названията на животните по азбучен ред според втората буква.

куче

камила

пчела

пеперуда

сърна

слон

1. _____ 2. _____

1. _____ 2. _____

2. _____

Ако първите букви са еднакви, думите се подреждат по азбучен ред според следващата буква.

ЗАЛОМНИ!

4. Подреди имената на градовете по азбучен ред.

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

Плевен, Пловдив, София, Кърджали, Варна, Бургас, Русе, Айтос, Каварна

5. Допълни липсващите звукове и букви.

В българския език има:

Аз вече знам!

6 гласни: *a, __, __, __, __, __*

20 съгласни: *đ, b, r, g, ж, з, __, к, __, м, __, n, __, __, т, ф, __, __, ч, ш*

2 съгласни без собствена буква: *дж, дж*

4 букви: *ш, ю, я, __*

ВИДОВЕ РЕЧНИЦИ

Българският език като средство за общуване се състои от различни видове думи. Те са събрани и подредени по азбучен ред в **речници**. Има различни видове речници. Българският език включва над две хиляди думи.

Правописа на думата проверяваме в **Правописен речник**.
Откриваме я по азбучния ред.

роса	вечер	светвам
ръсен	вечерен	светилник
роси	вечеरя	светкавица
росица	вечеरям	светлина
рося		светлосин

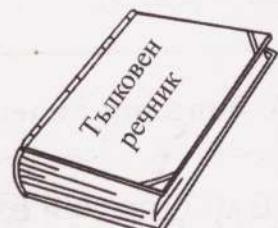

1. Провери в правописния речник правописа на думите:

т $\frac{a}{b}$ лант, тем $\frac{e}{i}$ нужка, м $\frac{y}{o}$ тор, ри $\frac{n}{b}$ ка, адре $\frac{s}{z}$

Значението на всяка дума е обяснено в **Български тълковен речник**.

елен – едър горски тревопасен бозайник с тънки стройни крака и големи разклонени рога, който живее на малки стада.

зелен – който има цвят на свежа трева. Зелен цвят.

Значението на думата е свързано с нейния **звуков състав**.

2. Замени **а с я и ще получиш нови думи.**

купа – _____

вода – _____

марка – _____

мела – _____

ГЛАСНИ ЗВУКОВЕ И БУКВИ. СРИЧКА

Гласните звукове в българския език са шест:

а о е ъ у и

Гласните звукове сами или със съгласни образуват **сричка**:

Пример: Орелът стои на скалата.

Колкото са гласните в думата, толкова са и сричките:

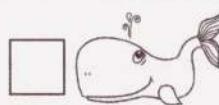
Пример: о-ре-лът – 3 гласни, 3 срички

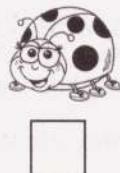
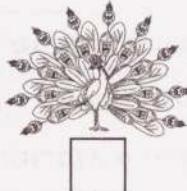
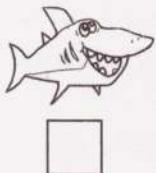
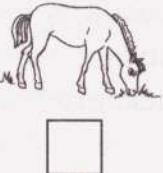
1. Раздели думите на срички. Под всяка илюстрация напиши техния брой.

1 – една сричка

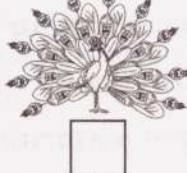
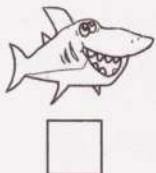
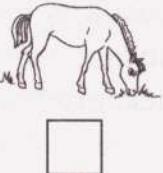
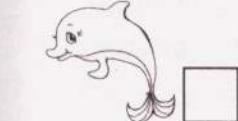
акула	кон	кит
делфин	паун	калинка

2 – две срички

3 – три срички

2. На кой ред думите са разделени правилно на срички?

- а) у-ши, за-ек, ст-рах-лив
- б) ро-гат, сто-и, е-лен
- в) сла-вей, огла-сят, го-рата

яма
няма
юнак
люляк

Гласните **а** и **у** се чуват в буквите **я** и **ю**, които също образуват сричка.

3. Подчертай в текста думите, които имат две срички.

Първият урок

Старата мечка учеше мечетата да ядат мравки. Тя събаряше върха на големия мравуняк. Изравяше в него малка яма. Поставяше лапата си вътре. Мравките напълзяваха по нея. Тогава мечетата лакомо я облизваха с гррапавите си езичета.

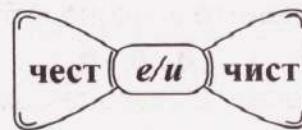
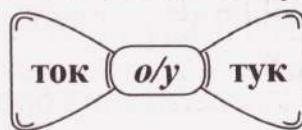
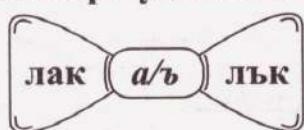
(34 думи)

Ем. Станев

ТЕСНИ И ШИРОКИ ГЛАСНИ

1. Изговори удължено гласните в двойките думи.

Гласните **а, о, е** се изговарят с широк отвор на устата и гърлото.
Наричаме ги **широки гласни**.

Гласните **ъ, у, и** се изговарят с тесен отвор на устата и гърлото.
Наричаме ги **тесни гласни**.

Широките и тесните гласни се съпоставят по двойки:

а / ъ о / у е / и

2. Какви гласни има във всяка група думи?

- ① – а, о, е – широки гласни**
- ② – ъ, у, и – тесни гласни**
- ③ – тесни и широки гласни**

– болен
лекар
лекарка

– дъхав
топъл
вкусен

– килим
кичур
бистър

– лимон
курица
слива

– атлет
топка
колело

– минус
първи
умник

3. Зрителна диктовка. Напиши пропуснатите гласни.

В гората

о/у е/и
а/ъ

Снежанка стигна до г____ата. Д____ретата я посрещнаха приветливо. Влажният въздух____ разхлади г____лото ѝ. Прегази едно п____ничи поточе. Прекоси една п____лянка, покрита с делични тенци. Скоро п____теката я изведе пред малка к____щурка. Кой ли ж____бее в този горски п____шинак?

УДАРЕНИЕ

1. Прочети думите. Раздели ги на срички.

<u>жабòк</u>	мишлè	prasè	котàк
жàба	мìшка	Прàсчо	кòтка

Коя сричка изговори с по-голяма сила на гласа? Оцвети я.

В думата има **една ударена сричка**. Върху нея пада ударението. Знакът за ударение (') се поставя над гласната в ударената сричка:

Пример: мàма, зѝма.

В ударената сричка гласната се чува ясно, затова при писане не се греши: **горà, мръзне, картѝна, планинà**.

2. Прочети текста и изпълни задачите след него.

Сапунени мехури

Един от сапунените мехури се наду повече от другите и заигра с най-ослепителни багри. В долната му част видях една бяла точка **като** сребърен бисер. Мехурът литна **към** вратата, удари **се** в нея и **се** пукна, а аз **не** престанах да пускам нови мехури.

По Х. Кр. Андерсен

1. Постави ударенията. Напиши ударената сричка и ударената гласна в думата.

дàгри - ударена сричка дà, ударена гласна à

тогка - ударена сричка тог, ударена гласна о

заигра - ударена сричка заиг, ударена гласна а

сапун - ударена сричка сап, ударена гласна у

2. Раздели думата на срички и постави знака за ударение. Напиши какви са сричките и гласните в тях.

срèдърен - ударена сричка срè, ударена гласна р
- неударена сричка дър, неударена гласна ен
- неударена сричка р, неударена гласна ен

сапùнени - ударена сричка апù, ударена гласна нени
- неударена сричка унени, неударена гласна нени
- неударена сричка нени, неударена гласна нени

3. Прочети още веднъж текста „Сапунени мехури“. Как изговори подчертаните малки думи?

а) с ударение

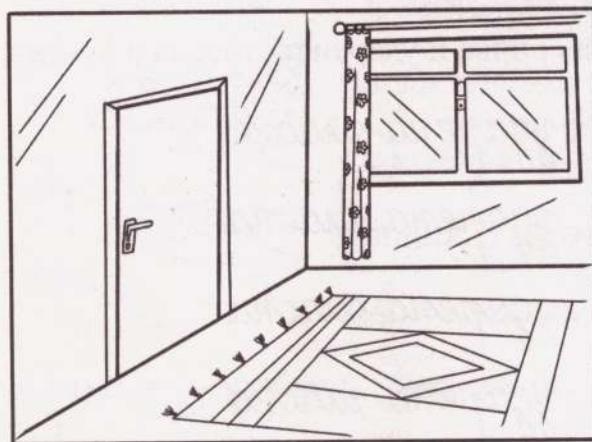
б) без ударение, слято със следващата дума

Малките думи (**например**: се, не, да, и, му)
се изговарят **без ударение и слято със**
следващата дума. Някои от тях служат
за връзка между думите в изречението.

ЗАПОМНИ:

из	за	зад	от	в
без	на	над	до	с
през	под	по	о	
чрез	пред	към	у	

4. Дорисувай илюстрацията към изреченията:

1. Един мехур литна към вратата.
2. Друг падна на пода.
3. Трети долетя до прозореца.

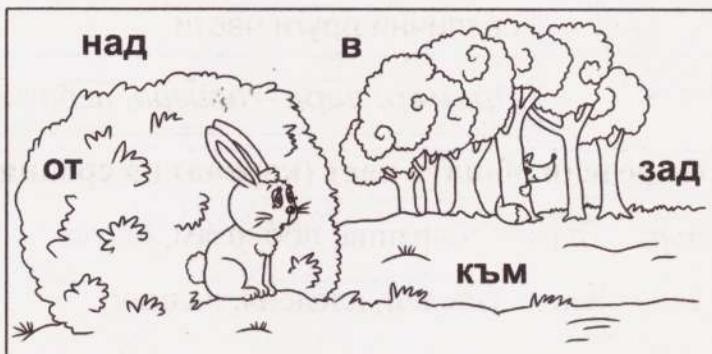
 Кои думи в изреченията изговори
без ударение, слято със следваща-
та дума? Подчертай ги.

3. Разгледай илюстрациите и допълни изреченията с подходящите малки думи.

Магарето Марко вървеше
— пътеката. То се ядоса
— своята сянка. Защо
върви — него?

Зайо изскочи —
храсталака. Загледа
уплашен — гората.
Лисица ли дебне —
дърветата?

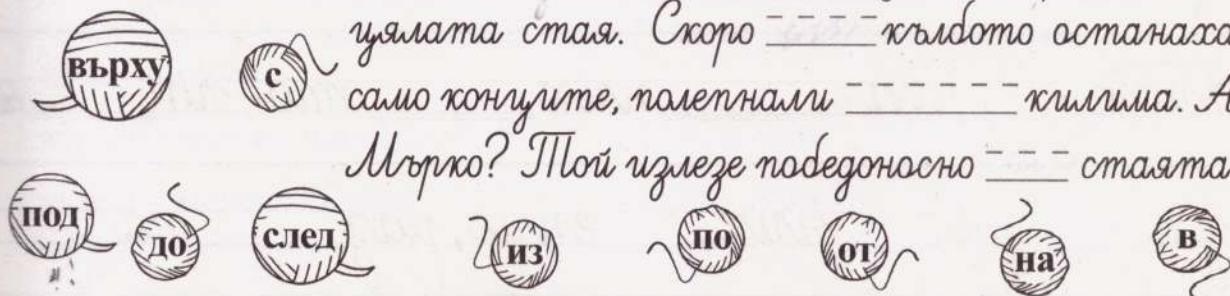

4. Допълни изреченията с най-подходящите малки думи.

Мърко

Котето Мърко се прашъкна — стаята.
Легна — дивана. Видя бабиното кълбо —
креслото. Отиде — кълбото. Побутна го —
лапичка. То се изтъркали — масата. Мърко
скочи — него. Запогна да го търкаля —
чамата стая. Скоро — кълбото останаха
само кончите, полепнали — килима. А
Мърко? Той излезе подедоносно — стаята.

СРОДНИ ДУМИ

1. Прочети думите. Подчертай общата част на думите от всяка колонка.

род

здраве

работник

роден

здрав

работлив

родина

здравец

работка

народ

здрав

работя

Коя е началната дума, от която са образувани?

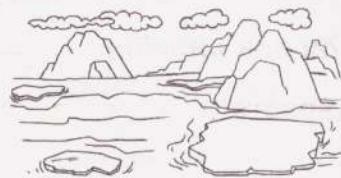

СРОДНИТЕ ДУМИ са образувани от една начална дума и са свързани с нейното значение. Те имат обща част (корен) и различни други части.

Пример: игра – поигра, играчка

2. Определи общата част (корена) на сродните думи.

бърз – бързам, бързина, побързам, бързо

лед – леден, заледен, вледеня, ледник

сън – сънен, сънлив, разсъня се, сънувам

Еднаквата обща част (коренът) на думите ни помага да проверим техния правопис.

3. Допълни общата част (корена) в сродните думи.

светя - ть, мина, кавица

о явам, чилик, елу

гист - аг, тилк, ота, по я

ум - ен, тилк, ение, раз , на

4. Прочети текста и изпълни задачите след него.

Буратино и плъхът

Сивият плъх въртеше на всички страни черния си нос. Буратино го хвана за тънката опашка. Плъхът се спусна към стълбата и повлече палавото момче. Тогава се появи татко Карло. Той хвърли обувката си по плъха. Така старият обушиар спаси немирното си дървено момченце.

(43 думи)

По Ал. Толстой

1. Каква пакост е направил Буратино? Отговори с изречение от текста.

2. Извади от текста сродните думи на:

малче - обушиар -

5. Допълни изреченията с пропуснатите думи.

- 1 – вълнà
- 2 – вълна
- 3 – зърнà
- 4 – зърна

- Гъльбите хранят малките си с омекнали в гушата им .
- Соколът отвисоко една полска мишка и бързо се спусна към нея.
- Морската се разби в скалистия бряг.
- От всяка овца се настригва по няколко килограма .

В българския език има думи, които се пишат еднакво, но се изговарят различно според ударената сричка. Те имат **различно значение и не са сродни думи:**

вълна – вълнен пуловер

зърна – видя

вълнà – морска вълна

зърнà – семена

НАЧИНИ ЗА ПРОВЕРКА НА ГЛАСНИТЕ

1. Постави ударенията в сродните думи. Отдели техния корен.

Думи за проверка

пътèка, пътùвам, пътешèствие –	път, пътник
писмо, писател, описание –	написан, писмен
сладкар, сладкарница –	сладък, сладост
студен, студенина, застудява –	студ
горделив, гордея се –	горд, гордост

За да не грешим при правописа на **неударените гласни звукове**, правим ПРОВЕРКА.

Търсим сродна дума, в която неударената гласна е под ударение: бащà – бàщин

шурèц – Щùрчо

ръкà – ръчен

петèл – Пèтльо

морè – мòрски

рибàр – рибà

2. Налей правилната гласна буква в неударената сричка на думите. Помогни си с дума за проверка.

а	или	ъ
гл _ вà –		
<u>главен</u>		
в _ рbà –		
с _ мòтен –		
тр _ нлиv –		
Б _ лgàрия –		
т _ нцùвам –		

о	или	у
в _ дà –		
<u>воден</u>		
п _ лè –		
_ бìчам –		
р _ гàт –		
пл _ щàдка –		
к _ пùвам –		

е	или	и
ст _ на –		
<u>стенен</u>		
пч _ лà –		
ж _ вèя –		
т _ грица –		
б _ дняк –		
в _ хрушка –		

3. Допълни изреченията с подходяща дума, сродна на думата в скобите.

Страхливият ловец

Един (лов) _____ търсел следите на лъв. Срещнал в гората (дърво) _____. Попитал го дали не е забелязал (лъв) _____ следи.
кой?
кого?
какви?

Мъжът отговорил:

– Та аз ей сега ще ти покажа самия лъв.

А ловеца (жълт) _____ от страх.
какво направил?

С тракащи зъби той отвърнал:

– Търся само следите му, а не лъва.

4. Извади от изреченията подчертаните сродни думи. Постави ударенията. Коя е думата за проверка?

1. Мечокът се вдигна на задните си крака. Младата мечка го последва.

2. Младата вълчица приклекна и зачака какво ще стане. Старият вълк я погледна и се озъби.

3. Двамата братя стигнаха края на асфалтирания път. Продължиха през гората по тясна пътечка.

4. Заекът се изкачи по стръмния трънлив бряг. Той легна между изсъхната трева и трънните. (E. Станев)

5. Напиши сродната дума от илюстрацията, постави ударенията и подчертай думата за проверка на гласната.

звезден
звездница

сол
солен

дървар
дървен

6. Подчертай сродните думи с корен **лек** в текста. Препиши само тези с широки гласни.

Доктор Охболи

Живял някога чуден лекар – доктор Охболи. Той лекувал не само хора, но и животни. Всеки, който се нарани, тичал при него за лек. Охболи му давал лекарство и той веднага оздравявал. Лековитите му билки вършели чудеса.

7. Постави ударенията в сродните думи. Подчертай техния корен.

Допълни с подходящата дума изреченията в теста.

На лов

лов
ловец
ловува
улов
ловното

Бате Любчо е -----. Често ходи на -----. Обича да ----- пернат дивеч. Наблизо е ----- поле. Зад него е гъстата гора. Винаги се връща вкъщи с богат -----.

8. Прочети текста и изпълни задачите след него.

Песни

Кой пее най-рано? Петльо пее най-рано. Песента му е креслива, защото с нея той събужда кокошките, да се готвят да снасят яйца. Нали тяхната работа е да снасят яйца!

И врабчето пее. Песента му е чуруликане. То събужда врабката от гнездото под керемидите, защото малките врабчета са гладни.

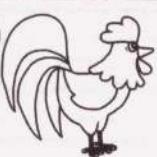
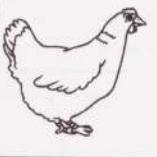
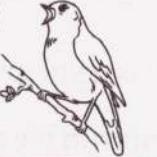
Пее кокошката, когато е снесла яйце, и се разхожда доволна из двора. Нейната песен е много смешна, но тя си я харесва.

Но кой пее най-хубаво?

Най-хубаво пее славеят. Сутрин с песен посреща слънцето, а вечер с песен го изпраща. Той е скромна птичка. Не се облича с пъстри пера. Дрехата му е сива. Скрие се в клоните и листата и пак пее, пее, пее...

Дора Габе

1. Кой защо пее? Отговори на въпроса, като допълниш изреченията.

1 	<input type="text"/> кукурига, за да събуди кокошките, да се готвят да снасят яйца.
2 	<input type="text"/> пее, за да посрещне сутрин слънцето, а вечер да го изпрати.
3 	<input type="text"/> чурулика, за да събуди врабката и заедно да нахранят малките врабчета.
4 	<input type="text"/> кудкудяка, защото е снесла яйце и е доволна.

2. Извади от текста пет едносрични думи без ударение.

3. Постави ударението върху ударената гласна в ударената сричка.

- а) песен, песничка, песенчица, песнопоец
- б) хубав, хубаво, хубост, хубавица
- в) перо, перце, перест, разпери

4. Подчертай думата за проверка на гласната.

- а) петлèта, петèл, Пèтльо
- б) врабчèта, Вràбчо, врабèц
- в) птичèнца, птичàр, птичàрник

5. Напиши думата за проверка на гласната.

- а) пъстрее – _____
- б) клонàк – _____
- в) работлив – _____

6. Отговори на въпроса: *Защо славеят е най-скромната птичка?* с изречения от текста.

9. Поправи 8 правописни грешки.

На плаж

През един гурещ ден край малката плънинска рекичка изпълзя гущерче. То внимателно се огледа и сепокатери върхуголемия камак. Колко е приятно наплажа!

Препиши правилно три думи с правописни грешки.

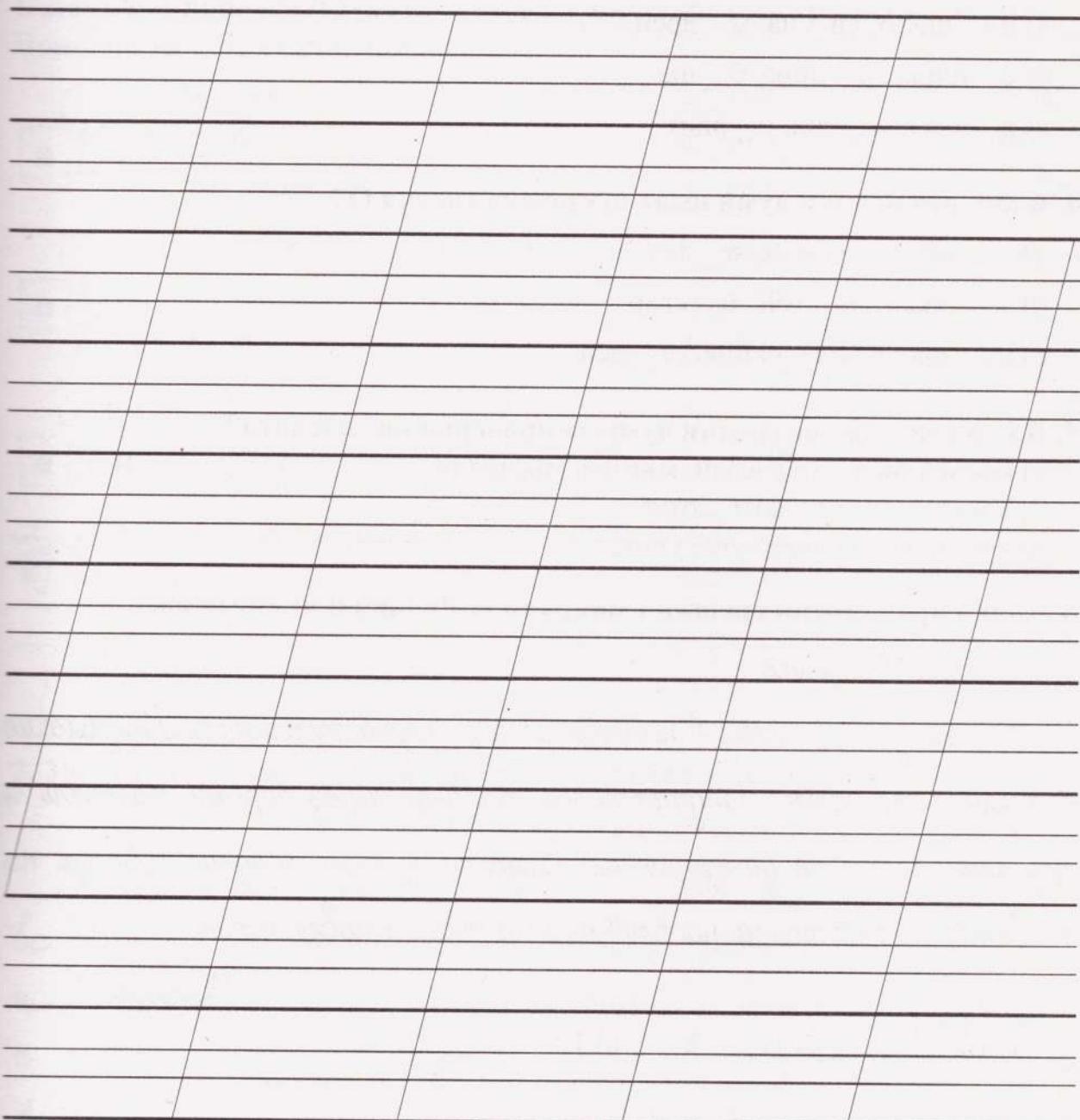
САМОСТОЯТЕЛНА РАБОТА № 2

Проверка на гласните в думата

Дата:

Име:

1. Диктовка

A large rectangular area containing a grid of horizontal and vertical lines for handwriting practice. The grid consists of 10 horizontal rows and 5 vertical columns, creating 45 smaller rectangular boxes for letters or words.

2. В кой ред гласните в думите са само тесни?

- а) светулки, бръмбари, комари
- б) гъльби, гугутки, мушици
- в) орел, сокол, папагал

3. В кой ред всички думи имат неударена гласна Ъ?

- а) пл_шило, хр_на, м_дрец
- б) с_нлив, гр_дина, б_ща
- в) к_лвач, м_лчи, с_рдит

4. В кой ред всички думи имат неударена гласна О?

- а) м_лба, г_рдея се, в_дач
- б) м_зикант, м_мче, б_квар
- в) пл_щадка, пл_вкиня, ст_ден

5. В кой ред има две сродни думи за проверка на гласната?

- а) мързеливец – мързелан, мързел, мързелив
- б) котарак – котак, коте, котка
- в) училище – ученик, уча, учител

6. Колко правописни грешки е направила Ралица в писмото си.

Мила Мъминже,

Бях на дълаг поход в пънината с група туристи. Варяхме в кулона по един. Водачът ни преведе през горски патеки и пътища такъто до езерата. Видата в тях имаше цвета на нидето. Красотата на преродата там е невероятна.

Ралица

- а) 10
- б) 11
- в) 12

Оценка: _____ точки

Учител: _____

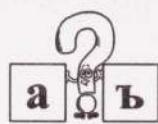
Родител: _____

ПРОВЕРКА НА НЕУДАРЕНА ГЛАСНА В ПРАВОПИСЕН РЕЧНИК

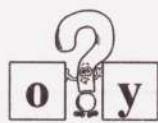
Правим проверка в ПРАВОПИСНИЯ РЕЧНИК, ако неударената гласна в думата **не може** да се провери със сродна дума: бадèм, малина, къпѝна, черèша

1. Допълни пропуснатата гласна буква в неударената сричка на думите.
Помогни си с Правописния речник.

б <u>л</u> ет	л <u>ж</u> ица	в <u>г</u> он	к <u>л</u> ендар
г <u>р</u> не	с <u>л</u> ам	с <u>п</u> ун	ст <u>б</u> ло
хр <u>л</u> упа	ч <u>д</u> ър	т <u>в</u> ан	п <u>р</u> залка

к <u>л</u> тура	б <u>ти</u> лка	к <u>м</u> ин	к <u>ро</u> на
к <u>с</u> тюм	к <u>ти</u> я	м <u>з</u> айка	м <u>цу</u> на
ч <u>в</u> ек	т <u>я</u> га	л <u>п</u> ата	в <u>л</u> кан

г <u>р</u> дан	г <u>г</u> ант	к <u>ли</u> м	ч <u>ни</u> я
л <u>в</u> ада	п <u>т</u> но	ч <u>ру</u> пка	п <u>р</u> де
ц <u>м</u> ент	ц <u>лу</u> вка	ц <u>гу</u> лка	ш <u>ше</u>

Избери и препиши названия на предмети, които един човек може да притежава.

2. Зрителна диктовка. Допълни пропуснатите гласни.

Елата

Двама м же отнесоха гр бето в г лама худа-
ва стая. По ст ните дъха накагени к ртини, а
на камината от лъскави плочки стояха г леми
к тайски вази. Сложиха елата в рху шарен к лими.
Машетата я накриха с г рмянди и играчки. На върха ѝ
изгря по з тена з зда.

По Х. Кр. Андерсен

**3. Допълни пропуснатата гласна буква в неударената сричка на думите.
Помогни си с Правописния речник.**

С кои от тези думи ще допълниши изреченията?

	От _____ надникна катеричка.
	Момичето отвори нетърпеливо _____.
	Моята сестра ходи на уроци по _____.

4. Зрителна диктовка. Допълни пропуснатите гласни.

a / ъ

Пипи

Пипи беше бога на кор_да. Аника заплаха до един с_ндуц на кея. Тами подрътна един кам_к, за да излез яда си. Тогава Пипи решил да не п_тува. Всички тръгнаха към Вила Вилекула. Запяха любимата си песен: „Пук шведите избват с тряс_к и гръм!”

По А. Линдгрен

ДУМИ С ДВЕ ЕДНАКВИ НЕУДАРЕНИ ГЛАСНИ

1. Допълни пропуснатите неударени гласни в колонките от думи. Помогни си с Правописния речник.

барабан

п__р__ход

п__р__шут

п__п__гал

т__л__съм

хр__ст__лак

м__г__зин

гъльбица

п__дп__дък

шоколад

тр__т__ар

п__л__вина

kekерица

к__р__мида

п__п__руда

т__л__визор

тургулица

ч__р__лика

к__к__вица

к__к__мявка

к__к__рига

к__к__ряк

ч__ч__лига

Напиши назованията на птиците.

2. Провери правописа на гласната в Правописния речник и допълни текста с думите.

1	т ^а _ъ мян	•••
2	ч ^и _е ния	•••
3	п ^а _ъ ничка	•••
4	п ^а _ъ рче	•••
5	к ^о _у тарак	•••

Таласъм

Баба Рада пусна две зрънца __ __ в __ __. В една __ __ сложи __ __ пилешко месо за таласъма. Загаси лампата и скоро заспа. Мишо остана буден. Искаше да зърне таласъма. Дръжката на вратата легко се поклати, тихо скръцна и в стаята влезе шареният __ __.

По Гр. Угаров

ДУМИ С НЕУДАРЕНИ ГЛАСНИ В КРАЙНАТА ЗАТВОРЕНА СРИЧКА

1. Прочети думите. Раздели ги на срички.

кàза

кàзal

тìча

тìчал

пìса

пìсал

бùха

бùхал

Изговори последните срички по двойки. Какви са сричките?

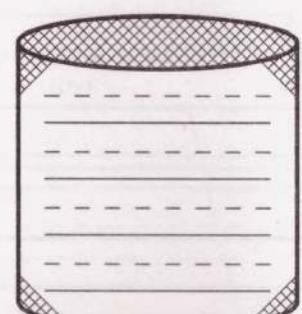
Запомни!

Отворени срички: **да до та то са**
Затворени срички: **дам дом там том сам**

2. Разпредели думите в две групи и ги раздели на срички.

с отворени срички:

със затворени срички:

3. Напиши какви са предметите.

КАКЪВ?

близък приятел –

бодър глас –

топъл ден –

хубав костюм –

КАКВИ?

близки приятели

_____ гласове

_____ дни

_____ костюми

4. Напиши пропуснатите гласни *a* или *ъ*.

Аз обичам топ л вят р да ме гали отдалеч.

Юнакът вдигн л своя теж к меч.

Тън к пламък съск л между горящите тресчици.

Ако при проверка на а/ъ в крайната затворена сричка гласната изпада, пишем ъ:

-ък: тънък – тънки

-ъл: объл – обли

-ър: щедър – щедри

Ако гласната не изпада, пишем А:

пумпал – пумпали

палав – палави

казал – казали

5. Допълни пропуснатата гласна буква в затворената неударена сричка на думите.

-ъ-

вед_р

ед_р

ост_р

жал_к

жар_к

крот_к

нис_к

мок_р

бист_р

свет_л

слад_к

храб_р

-ър

лит_

мет_

теат_

компют_

-ъл

ъг_

рек_

отиш_

вляз_

-а-

кок_л

бух_л

вик_л

грабн_л

пит_л

седн_л

стан_л

смят_л

иск_л

тръгн_л

тром_в

грап_в

6. Открий 9 думи в игрословицата.

П	С	Ч	О	К	Л	Ю	В	М
л	т	е	ж	ъ	к	г	т	о
о	ъ	с	в	т	м	л	н	з
с	м	ъ	я	к	р	а	т	ъ
ъ	п	н	я	о	м	д	у	к
к	а	е	и	р	з	ъ	р	я
г	л	у	п	а	в	к	ф	ш
с	а	ж	н	б	л	и	д	е
и	в	к	т	х	у	б	а	в

С три от думите попълни изреченията.

1. Той отплавал с _____ към далечната земя.
2. Дядо Димитър посади в градина-та _____.
3. Нашият Рижко е _____ котарак.

7. Прочети текста и изпълни задачите към него.

Коприва

Копривата ми ужили крачетата. Не съм ѝ направила нищо лошо, а тя ме ужили! Гоних пеперудката и не видях, че имало коприва в тревата. Ще кажа на мама да я обере и да свари вкусна чорбица. Ах, ти, лоша коприво!

Мама не ме съжалява, а ми се смее. Не съм гледала къде стъпвам! Копривата се пазела от враговете си. Не обичала да я тъпчат, не искала да я скубят и варят от нея чорбица. И тя имала право да живее!

Аз не знаех, че копривата се пази. Значи и шипката се пази.
Затова има бодли! И хората трябва да се пазят. Най-много децата!

Вече няма да тъпча копривата!

Дора Габе

1. Постави ударенията в подчертаните думи.

2. Напиши думата от текста, на която дадената дума проверява неударена гласна.

крак – _____

враг – _____

тревен – _____

жив – _____

жал – _____

убоде – _____

обич – _____

детски – _____

3. Как се проверява неударената гласна в думите:

коприва, пеперудка, ужили, обере, чорбица

а) със сродна дума б) в Правописния речник

4. В кое изречение има правописни грешки?

а) Копривата е тревисто растение с парливи листа.

б) От листата ѝ се прави каша или се вари чорба.

в) Когато миеш купривата обилно с вода, слагай ракавици!

Напиши думите за проверка на гласната в подчертаните думи от 4., като поставиш ударенията.

САМОСТОЯТЕЛНА РАБОТА № 3

Гласни звукове

Дата:

Име:

1. Диктовка

2. Озаглави текста с подходящо заглавие.

- а) Старият щърк б) Есен в) Щъркът водач

3. Кое изречение е близко по смисъл на изречението:

В полето беше много тихо.

- а) Полята бяха пусты.
- б) Есента бе дошла.
- в) Време беше за отлитане.

4. На кой ред първата сричка и в двете думи съдържа широка гласна?

- а) пусты поля
- б) родна земя
- в) старият щъркел

5. В коя дума неударената гласна може да се провери със сродна дума?

- а) къпина
- б) малина
- в) земя

6. В коя дума неударената гласна се проверява в Правописния речник?

- а) спортувам
- б) купувам
- в) бърборя

7. В коя група думи има гласна Ъ?

- а) пяс_к, зам_к, бод_р, рек_л
- б) хуб_в, пал_в, каз_л, глед_л

8. Колко правописни грешки има в текста?

Паякът е ловак такаг. Малките мохитки остават пленени в лепкъвата мрежа на тънката паяжина. Паякът паяк я ахва като летящо келинче. Вятарът го отнася надалек. Тажа на ново място той построява невидимия си замак.

- а) 6
- б) 7
- в) 8

Оценка: _____ точки

Учител: _____

Родител: _____

СЪГЛАСНИ ЗВУКОВЕ И БУКВИ

ВИДОВЕ ЗВУКОВЕ И БУКВИ

ГЛАСНИ

а/ъ о/у е/и

Колкото са гласните,
толкова са и сричките в
думата.

СЪГЛАСНИ

л м н р й

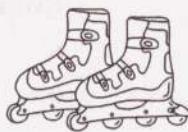
б в г д ж з

дз дж

п ф к т ш с х ц ч

Не могат сами да
образуват срички.

1. Попълни съгласните в думите.

и . о

о . е . и

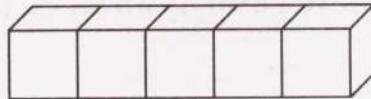
а . . . у а

а

Кои съгласни попълни?

Напиши ги в кубчетата.

Л М Н Р Й са звучни
съгласни. Те съдържат
повече звук, отколкото шум.

лунà – 4 букви, 4 звука
л – съгласна, звучна
у – гласна, неударена
н – съгласна, звучна
а – гласна, ударена

2. Подчертай и препиши от стиховете само думите, съдържащи звучните съгласни **л, м, н, р, ѹ**.

Куче ми донесе татко –
умно, пухкаво и сладко.
– Лари ще те кръстя май,
ако си съгласен, лапа дай!

— — — — —
— — — — —
— — — — —

3. Открий в буквена змия 6 думи.

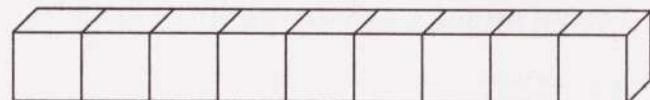

Кои думи откри? Напиши ги и подчертай съгласните в тях.

Кои съгласни подчертава?

Напиши ги в кубчетата.

П Ф К Т Ш С Х Ч са беззвучни съгласни. Те съдържат само шум и се чуват ясно само в сричката.

коса – 4 букви, 4 звука
к – съгласна, беззвучна
о – гласна, неударена
с – съгласна, беззвучна
а – гласна, ударена

4. Препиши от стиховете само думите, съдържащи беззвучните съгласни: *n, ф, к, т, с, х, и, ч*.

Кацат на дървото птички,
питат: „Тука ли сте всички,
някой да не би да стъпка
някоя по-дребна гъбка?“

Зоя Василева

5. Изговори думите по двойки. Подчертай първите букви.

2	<input type="circle"/>	<input type="circle"/>	<input type="circle"/>	<input type="circle"/>	<input type="circle"/>	<input type="circle"/>
☐ бели	☐ вея	☐ гука	☐ дом	☐ жал	☐ зън	☐ сън
☐ пели	☐ фея	☐ кука	☐ том	☐ шал		

Кои съгласни подчертава? Напиши ги по двойки в квадратчетата.

Прочети буквите от първия ред. Кое е мястото на всяка буква в азбука-та?

Първите шест съгласни от азбуката
Б В Г Д Ж З също са **звукни съгласни**. Те могат да се грешат при писане в края и в средата на думата.

ЗАПОМНИ:

б/п – зъб, зъбче
в/ф – покрив, покривка
г/к – кръг, кръгче
д/т – град, градче
ж/ш – нож, ножче
з/с – кафез, кафезче

6. Замени подчертаната звучна съгласна с беззвучна и напиши нова дума.

леден – ле ен

жабка – ака

бабка – ака

враг – ра

зърна – ърна

каза – ка а

дам – ам

гара – ара

полè – 4 букви, 4 звука

п – съгласна, звучна

о – гласна, неударена

л – съгласна, звучна

е – гласна, ударена

Коя от написаните думи е подходяща, за да допълниш стиховете?

Фокусникът – в черен _____
 Фойерверки!... Става мрак!

T. Бинчев

Един лист като _____
 сложи малката жабка.

В среднощната тъма
 трепна плахата _____.

В зоопарка, ето _____,
 къпе се хипопотам.

Зоя Василева

* *фрак – официална горна мъжка дреха*

7. Разпределни имената в две групи.

Държави: България, Германия, Чехия

Градове: София, Сопот, Жеравна

Думи със звучни съгласни: _____

Думи с беззвучни съгласни: _____

ЗАПОМНИ:

Ч / ДЖ Ц / ДЗ
 са двойки **беззвучна/ звучна съгласна**.

8. Замени началната беззвучна съгласна със звучна:

час – ас

чекмедже – езве

чудо – удо

чорап – об

щън! – ън!

чушка – удже

9. Текстът е разделен на части. Прочети го и изпълни задачите след него.

1. Джуджетата живееха в средата на старата гора. Те помагаха на Дядо Коледа да опакова подаръците.
2. Една зимна вечер на вратата се почука. Кой ли е това? Беше заекът пощальон. Той носеше красив пакет.
3. Когато го отвориха, всички ахнаха. Това беше покана за празника на феите.

1. Избери подходящо заглавие.

a) Джуджетата	b) Заекът пощальон	c) Подаръкът
2. Правописът на кои думи се проверява в Правописния речник?		
a) живея, зимувам	b) пакет, джудже	c) пощальон, гора
3. В коя група думи има само звучни съгласни?		
a) гора, джудже, зимен	b) заек, носи, подарък	c) вечер, врата, празник
4. Каква покана са изпратили феите на джуджетата и Дядо Коледа? Съчини я.		

Покана

5. Напишете в тетрадките си текста като свободна диктовка.

ПРАВОПИС НА СЪГЛАСНИТЕ В КРАЯ НА ДУМАТА

1. Напиши думата за проверка на съгласната в края на думата.

б/п

гълъб – _____
скъп – _____
трап – _____
ястреб – _____

в/ф

залив – _____
картоф – _____
жираф – _____
хубав – _____

г/к

благ – _____
враг – _____
скок – _____
висок – _____

ж/ш

морж – _____
пъпеш – _____
свеж – _____
лош – _____

д/т

поглед – _____
колет – _____
млад – _____
жъlt – _____

з/с

образ – _____
мирис – _____
адрес – _____
подлез – _____

2. Извади подчертаните думи, като на първо място напишеш думата за проверка.

Червеният локомотив летеше по мъничките релси.

Той беше от онези стари локомотиви, които се движеха с пара.

Смелият рицар носеше щит и меч.

Под закрилата на щита той беше неуязвим.

Добре въоръжени, те тръгнаха на поход.

Това беше един от многото походи на българите към земите на гърците.

3. Подчертай във всеки ред думите за проверка.

- а) съсед – съседа, съседен, съседски
- б) морков – моркова, морковче, моркови
- в) картоф – картофа, картофи, картофче
- г) младеж – младежи, младежки, младежка

ПРАВОПИС НА СЪГЛАСНИТЕ В КРАЯ НА ДУМАТА

1. Напиши думата за проверка на съгласната в края на думата.

б/п

гълъб – _____
скъп – _____
трап – _____
ястреб – _____

в/ф

залив – _____
картоф – _____
жираф – _____
хубав – _____

г/к

благ – _____
враг – _____
скок – _____
висок – _____

ж/ш

морж – _____
пъпеш – _____
свеж – _____
лош – _____

д/т

поглед – _____
колет – _____
млад – _____
жълт – _____

з/с

образ – _____
мирис – _____
адрес – _____
подлез – _____

2. Извади подчертаните думи, като на първо място напишеш думата за проверка.

Червеният локомотив летеше по мъничките релси.

Той беше от онези стари локомотиви, които се движеха с пара.

Смелият рицар носеше щит и меч.
Под закрилата на щита той беше неуязвим.

Добре въоръжени, те тръгнаха на поход.
Това беше един от многото походи на българите към земите на гърците.

3. Подчертай във всеки ред думите за проверка.

- а) съсед – съседа, съседен, съседски
- б) морков – моркова, морковче, моркови
- в) картоф – картофа, картофи, картофче
- г) младеж – младежи, младежки, младежа

4. Напиши липсващите съгласни в думите. Допълни с тези думи стиховете за пристигането на четата на Христо Ботев на българска земя.

брега, брегът – бря _____
байряка, байрякът – байря _____
рога, рогът – ро _____

Но кога се там съзирва
козлодуйски _____,
в парахода _____ изсвирива,
развя се _____.

Иван Вазов

5. Зрителна диктовка. Допълни съгласната в думите.

Без книгата тобе _____ е като сля _____.

На гурк _____ гръ _____ и сто таяли са малко.

Деден сня _____ – голими кома _____.

Голям одия _____ – малък дъж _____.

Към първата пословица добави въпроса Защо? и напиши отговора.

6. Поправи 8 правописни грешки в изреченията.

Като прафт стъмп стъргеше старото дърво без клони..

Върху керамидения покриф наваля пухкаф сняк.

На дюкаф лист нарисувах красиф пейзажи.

7. Зрителна диктовка. Изпълни задачите след текста.

Вълшебство

б/п
в/ф
г/к
д/т
з/с

Вълшебникът извади от дълбокия си джо__ огледало. Появиха се езеро и замък, оградени с висок зи__. Един ястре__ беше вперил остър погле__ в езерото. Там плаваше лебе__. Хищникът направи малък кръ__. Тогава вълшебникът изпрати ярък слънче__ лъч. Птицата се разтопи като голям леден къ__. Ситните капки се поръсиха върху белия лебе__. Той се превърна в краси__ мла__ момък.

1. Коя дума не е близка по значение на думата **вълшебник**?

- а) магьосник б) фокусник в) чудотворец

2. Напиши думата за проверка на съгласната.

джо__

кръ__

зи__

слънче__

ястре__

къ__

погле__

краси__

лебе__

мла__

3. Напиши 2-3 изречения за това как вълшебникът разваля магията.

4. Разпредели съгласните от думата **вълшебство** в две групи по вид:

звукни:

беззвучни:

8. Текстът е разделен на части. Прочети го и изпълни задачите след него.

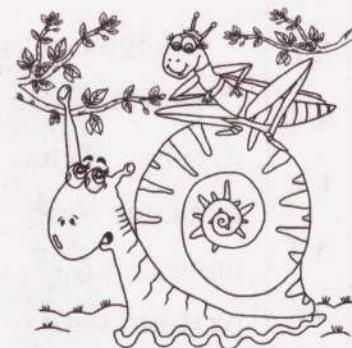
1. Седнах под стария дъб. До краката ми кацна пъргав скакалец.

2. Зададе се едър охлюв. Пълзи в тревата горд, с един изваден рог.

3. Скакалецът прикова поглед в пълзящия охлюв. Изведнъж скочи върху шарения му гръб.

Какъв скакалец храбрец!

По Ив. Василев

1. Избери подходящо заглавие.

- а) Разходка б) Охлювът в) Скакалец храбрец

2. Кое изречение е близко по смисъл на изречението: *Скакалецът прикова поглед в охлюва?*

- а) Скакалецът спря охлюва.
б) Скакалецът се закани на охлюва.
в) Скакалецът погледна охлюва.

3. Подчертай думата за проверка на съгласната.

- а) охлюв, охлювче, охлювът
б) рогче, рогове, рог
в) дъбов, дъб, дъбче

4. Напиши думите за проверка на съгласната в подчертаните думи в текста.

— — — — | — — — — | — — — — | — — — —

5. Допълни пропуснатите съгласни и свържи близките по значение изрази.

① трома__ върве__	☐ бър__ в работата
② кора__ характер	☐ бавно ходене
③ пърга__ майстор	☐ неотстъпчи__ човек

6. Напишете в тетрадките си текста като свободна диктовка.

**ПРАВОПИС НА СЪГЛАСНИТЕ
В СРЕДАТА НА ДУМАТА**

1. Определи общата част (корена) на думите. Напиши пропуснатата съгласна.

Дума за проверка	Звучна/беззвучна съгласна в края на думата	Звучна/беззвучна съгласна в средата на думата
гледам	погле__	гле__ка
каза	разка__	прика__ка
охлюви	охлю__	охлю__че
братя	бра__	бра__ски
шкафове	шка__	шка__че
кошове	ко__	ко__че

Звучната или беззвучна съгласна в средата на думата се чува ясно:

- пред гласна: **градски – градове, влакче – влакове**
- пред звучните съгласни **Н, Л, В**: **бележка – бележник**
мишка – мишле
връзка – връзвам

2. Допълни пропуснатата съгласна в средата на думата.

б/п
в/ф
г/к
д/т
ж/ш
з/с

баба – ба__ка	книжен – кни__ка
близък – бли__ко	моркови – морко__че
джобове – джо__че	поправям – попра__ка
дрешник – дре__ка	теменужен – темену__ка
хлебар – хле__че	кръгове – кръ__че
параходи – парахо__че	съседи – съсе__ка
сиво – Си__че	Йово – Йо__ка

3. Подчертай във всеки ред думите за проверка.

- гъбки – гъбар, гъбка, гъби
- дръзки – дръзко, дръзна, дързък
- чашки – чаши, чашка, чаша
- ниски – нисък, нисичък, ниско

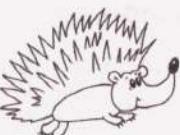
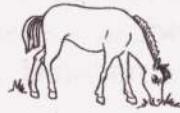
4. От всяка група изречения извади сродните думи. Подчертай думата, при която може да се допусне правописна грешка.

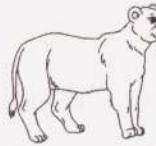
1. Засадиха оголелия планински склон с малки дръвчета. Сред дърветата има различни дървесни видове.

2. Зарубиха реката с малки рибки – пъстърви. До есента рибата ще стане годна за риболов.

3. От близката хлебарница се носеше сладка, приятна миризма на топъл хляб. Хлебарят даде на Стефка и Любка две топли хлебчета.

5. Допълни изреченията по образца. Подчертай думата за проверка в сродните думи.

 <p><i>Таралежето е синче на <u>таралежа</u>.</i></p>	 <p>— <i>е синче на жребеца.</i></p>
 <p>— <i>е синче на жирафа.</i></p>	 <p>— <i>е синче на врабеца.</i></p>

 <p><i>Лъвицата е майка на _____.</i></p>	 <p><i>Гълъбицата е майка на _____.</i></p>
 <p><i>Мишката е майка на _____.</i></p>	 <p><i>Жабата е майка на _____.</i></p>

Продължи със свои примери.

6. Зачертай излишната буква. Напиши думата за проверка на съгласната в средата на думата.

стръгчета - _____

букече - _____

гълъбчета - _____

близка - _____

Употреби тези думи в изречения.

1. Направих красиво _____ от _____ полски цветя.

2. _____ гукат в _____ гора.

7. Зрителни диктовки. Към думите с пропусната съгласна напиши дума за проверка.

След дългата лятна почика

следиме урока в захла.

Другарска и топла усмика

изгрява над целия кла!

B. Паспалеева

В люлка под една черека

спеше Ая в бяла дреека.

Като в лодка залюляна –

сред дантелената пяна.

L. Стефанова

8. Оцвети само пътешката с думите без правописни грешки и ще откриеш какво е подарил Ежко на Ежка за рождения ден.

Има думи със звучна или беззвучна съгласна в средата на думата, които се проверят в Правописния речник:

автор	тетрадка	нишка	лодка
дъвка	клетка	чушка	тояжка

9. Допълни пропуснатата съгласна. Помогни си с Правописния речник.

то__ка, стъ__ка, пъ__ка

рого__ка, дъ__ка, и__кра
и__кам, и__крен, и__тина

пи__ка, табле__ка, кле__ка
че__ка, я__ка

вери__ка, фура__ка, дре__ка

Състави изречение с избрана от теб дума.

Самотна гургулица

И във приста сива дре__ка
тя на клончето стои,
мъка, толкова чове__ка
в малкото око струи.

Ал. Германов

10. Раздели подчертаните думи в две групи според грешката, която може да се допусне при писането им.

Гладници

Всяка сутрин на моя прозорец идват две гъльбчета. Извият няколко кръгчета и кацат. Със ситни стъпки вървят по первазчето и кълват трошици. Прелитат и врабчета. Сладко се гощава веселата компания.

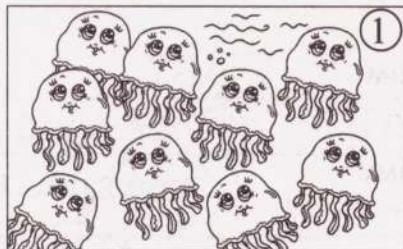
а) *сгрешена гласна:* _____

б) *сгрешена съгласна:* _____

*Подчертай гласната и съгласната, която може да се сгреши в думите.
гъльбчета, врабчета*

11. Зачертай ненужната съгласна. Свържи илюстрациите с изреченията.

Водата се изпълнила с безброй меду $\frac{з}{с}$ ки. Те пеели и си надували бу $\frac{з}{с}$ ките.

Но момиченцето имало харпунче със стрелички. То простреляло медузата и малките меду $\frac{з}{с}$ ки останали без заку $\frac{з}{с}$ ка.

В този миг доплавала майка им Парли $\frac{в}{ф}$ ка. Тя покрила Лилито с огромната си прозрачна пала $\frac{д}{т}$ ка.

Из „Пук“ на Валери Петров

Подреди изреченията като текст и го напиши.

Лили на морското дъно

12. Текстът е разделен на части. Прочети го и изпълни задачите след него.

На море

1. През юли прекарвам почивката си на море. Ставам рано. Гледам чудния изгрев на слънцето.
2. Обичам разходките с лодка. Скачаме и се гмуркаме край скалистия бряг.
3. Интересен е подводният свят. Долу щъкат разни риби.
4. Един ден извадихме голям рапан с гладко рогче и една чашка без дръжка.
5. За кака Радка събирам малки охлювчета и красиви мидени черупки. Това е моят подарък за нея.

1. Какви съкровища е извадило от морето един ден момчето ?

2. В кой ред **има** правописни грешки?

- а) смешка, дрешка, дръжка
- б) черупка, рогозка, ръкавче
- в) разхотка, съсетка, рокче

3. Думите от кой ред **не са употребени** в текста?

- а) море, изгрев, лодка
- б) бряг, свят, разходка
- в) вода, водопад, водопадче

4. В кой ред има дума за проверка?

1 - а) Радка	2 - а) държа	3 - а) гладко
б) Радко	б) дръжка	б) гладък
в) Рада	в) дръжчица	в) гладки

5. Кои съгласни са пропуснати в имената?

Владимир – Вла__ко	Неда – Не__ка	Люба – Лю__ка
Стефан – Сте__чо	Росица – Ро__ка	Спас – Спа__ка

6. Напишете в тетрадките си текста като свободна диктовка.

САМОСТОЯТЕЛНА РАБОТА № 4

Съгласни звукове

Дата:	Име:
-------	------

1. Диктовка

Handwriting practice lines for dictation, consisting of 12 horizontal rows of handwriting lines.

2. В кои думи съгласната може да се сгреши при писане?

- а) вдигна, замръзна, връзва
- б) брадва, правда, надежда
- в) гощавка, ядка, забрадка

3. В кое изречение няма правописна грешка?

- а) Вятарът изпотроши всички керемитки на малката колипка.
- б) Край морския бряк се белеят платнохотки.
- в) На детската площадка има катерушки, люлки и пясъчник.

4. Допълни липсващата звучна или беззвучна съгласна. С кои думи може да се направи проверка?

гъска – гъсок

блу__ка – _____

ри__ка – _____

покри__ка – _____

яго__ка – _____

сла__ко – _____

чере__ка – _____

те__ко – _____

5. Открий 9 правописни грешки.

Тарльо

Тарльо е таралеш. Дамоух, късокрак и доблиф. През деня спи, а нощем тръгва да търси плотчета и змийчета. Иди усети врак, се свива на камбо. Не издържа на змииния стут и спи под земята. Но напролет изгълъднелият Тарльо се събуджува и лувува по цяла ношу.

Кои думи от текста имат следното значение:

- има дълги уши – _____

- има къси крака – _____

Оценка: ____ точки

Учител: _____

Родител: _____

ЧАСТИ НА РЕЧТА

ГЛАГОЛ

1. Допълни изреченията с подходящата дума, означаваща действие.

- Георги _____ съчинение за своето куче.
- Ученикът _____ поправеното съчинение и
_____ още едно изречение.
- Боби _____ цялата тетрадка и я смени с нова.
- Мая _____ песни на диск.
- Учителката _____ поправената от нея диктовка.

ГЛАГОЛ - означава **действие** (лея, скачам, смея се)
или **състояние** (сънувам, спя, лежа)
на предмети или лица.
- отговаря на въпросите: **Какво прави?** – радва се
Какво направи? – зарадва се
- Подчертаваме го с _____ .

2. Подчертай глаголите в текста. На кой въпрос отговаря всеки глагол?

Тошко Африкански

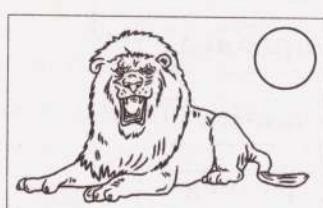
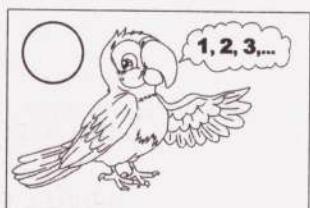
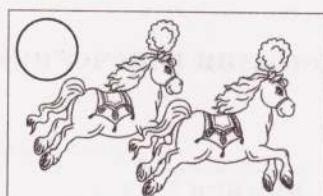
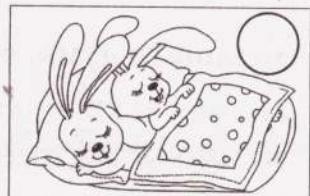
Шофьорът качи маймунека Тошко върху автобуса. Щом се намести между багажите, палавникът започна да тършува. Видя една сламена шапка. Сложи я на главата си да му пази сянка. После я хвърли като подарък на едно магаре край пътя. Магарето се усмихна, показва хубавите си зъби и изяде шапката.

По А. Карадийчев

ЕДИНСТВЕНО И МНОЖЕСТВЕНО ЧИСЛО НА ГЛАГОЛА

1. Разгледай картинките на животните артисти и свържи правилно.

ед. ч.

Кой?

Какво прави?

1. Лъвът Лео	брои.	☐ A
2. Папагалът Коко	играе.	☐ L
3. Слончето Роки	реве.	☐ B

мн. ч.

Кои?

4. Зайчетата Мили и Лили	танцуват.	☐ H
5. Понитата Моли и Доли	спят.	☐ K
6. Кученцата Кико и Рико	тичат.	☐ A

Какво правят?

До цифрата запиши буквата на глагола от изречението. Ако си работил вярно, ще научиш името на цирка, в който играят животните.

1. – 2. – 3. – 4. – 5. – 6. –

ГЛАГОЛИТЕ имат

ЕДИНСТВЕНО ЧИСЛО (ед. ч.),
когато са свързани с думите:

АЗ	чета
ТИ	четеш
ТОЙ (ТЯ, ТО)	чете

МНОЖЕСТВЕНО ЧИСЛО (мн. ч.),
когато са свързани с думите:

НИЕ	четем
ВИЕ	четете
ТЕ	четат

2. Подчертай глаголите в двата текста.

Покана

Скъпи приятелю,
Най-учтиво те каня на моя празник по случай рождения ми ден.
Чакам те на 25 април в детската дискотека до училището в 17 часа.

Кольо

Покана

Мили родители,
Най-учтиво ви каним на нашето тържество по случай завършването на втори клас. Чакаме ви на 31 май в 17 часа в класната стая.

На клас

Тези глаголи са в _____ ч.

Тези глаголи са в _____ ч.

3. Използвай няколко глагола, за да отговориш на въпросите.

Какво правя аз в свободното си време? – _____

Тези глаголи са в _____ ч.

Какво правим ние в свободното си време? – _____

Тези глаголи са в _____ ч.

4. Допълни изреченията с подходящия глагол. Определи числото му.

светя
блестя
сияя
грея

На лицето му _____ (____ ч.) усмивка.

На небето _____ (____ ч.) слънце.

Очите му _____ (____ ч.) от щастие.

Звездите _____ (____ ч.) на нощното небе.

5. От всяко изречение препиши само глаголите. Определи числото им.

Седя пред нашата горска къщичка и рисувам. Иглика и Ването берат цветя по поляната. Дремливко лае и гони пеперуди. Наоколо преливат врабчета. Жужат пчели. В близките храсти пеят птици.

По Ив. Василев

ИЗГОВОР И ПРАВОПИС НА ГЛАГОЛИТЕ

1. Подчертай глаголите в разказа на зайчето.

Аз съм Мими. Играя като артист в цирк „Балкан“. Имам много добър дресъор. Всеки сутрин тренирам с него моя цирков номер. На обяд похапвам вкусни моркови. Следобед спя сладко. Вечерта излизам на арената.

Глаголите са в _____ ч.

Напиши същия текст със следното начало:

Ние сме Мими и Мими. Играем _____

Подчертай глаголите. Те са в _____ ч.

2. Напиши глаголите от двата текста (зад. 1) по двойки:

ед. ч.

аз играя
аз имам

мн. ч.

ние играем
ние _____

3. Напиши текста за зайчетата със следното начало:

Те са зайчетата Мими и Лими. Играят _____

Подчертай глаголите. Те са в _____ ч.

4. Прочети глаголите по двойки.

аз имам – те имат

аз бягам – те бягат

аз чета – те четат

аз живея – те живеят

аз летя – те летят

аз свиря – те свирят

Гласните **-а** или **-я** в крайната сричка на глаголите се изговарят като **-ъ**.
НИКОГА в крайната сричка на глаголите **НЕ СЕ ПИШЕ -ъ/-ът!**

5. Подчертай глаголите в баснята.

Лакомото куче

Кучето върви по моста над рекичката. Носи в устата си кокал. Поглежда във водата. Едно друго куче също носи кокал. Дали да му го вземе? Пуска своя кокал и скача във водата. Но друг кокал там няма, а и своя не намира. Водата го е отнесла.

Който за чуждото се лакоми, и своето загубва.

По Л. Толстой

Напиши същия текст от името на кучето със следното начало:

Аз съм куче. Вървя по моста _____

6. Допиши глаголите и подчертай крайната сричка.

аз вървя –	ние вървим –	те върват
аз нося –	ние _____	те _____
аз вземам –	ние _____	те _____
аз пускам –	ние _____	те _____
аз скачам –	ние _____	те _____

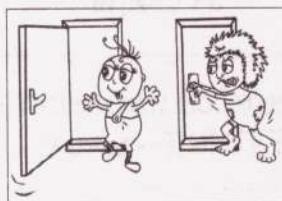
7. Употреби в пословиците подходящия глагол.

яде
работи

_____ като мечка,
а _____ като буболечка.

затваря
отваря

Добрата дума врата _____,
лошата я _____.

8. Открий 5 правописни грешки в глаголите.

Ние вървим по горската пътека и бързаме да стигнем по-скоро в хижата. През следващите дни ще правиме дълги походи до езерата. Всички очакват с нетърпение да се насладят на тяхната красота.

Препиши сгрешените глаголи вярно.

9. Творческа диктовка. Замени *аз* с *ние* в момента на писането. Как се изменя глаголът в изречението?

В училище аз чета текстове, пиша съчинения и преразкази, решавам задачи, рисувам и моделирам. В часа по физкултура аз играя на спортната площадка. В кабинета по музика аз пея. В занималнята подготвям домашните си. Искам да съм отличен ученик.

10. Прочети текста. Употребата на кои изрази буди смях?

Как Гошо стана ученик?

Дойде Гошо в първи клас *като паднал от небето. Върти се като пумпал на чина.* Нищо не запомня – *през едното му ухо влиза, през другото излизаш.* На въпросите отговаря *каквото му дойде наум.* Целият клас *се скъсва от смях.* Но така беше само в началото. Учителката започна да го учи. Скоро работата на Гошо *се увенча с успех. Взе ума на всички* със своите знания.

Кои изрази от текста са близки по значение на изразите:

нищо не разбира – паднал от небето

мърда на чина –

не внимава –

без да мисли –

много се смее –

дава резултат –

учуди всички –

11. Разгледай картинките, отговори на въпросите и състави кратък текст.

1. През кой сезон настъпва силен листопад?

2. Защо Жабокът отива в градината?

3. Какво се случва с него?

Подчертай глаголите в единствено число.

12. Открий 8 правописни грешки.

Листата на брезичката трептът от вятъра. Горните обръщът поглед към не-
бето. Долните гледът как тревите цъфтът и как си играйт дечицата. Ние си
играеме под дръвчето, слънцето вече залязвъ, а славеят все пее. Славейче, bla-
годариме ти за песента!

13. Прочети разделения на части текст и отговори на въпросите.

Пролет

1. Вишната цъфна. Наоколо се носи чуден аромат.
2. Пчеличките бръмчат. Кацат на всяко цветче и пият сок.
3. Те събират жълт прашец с крачката си. Занасят го в
кошерите и пак се връщат.
4. Аз не ги пипам, за да не ме ужилят. През лятото ще
извадим първия мед.

1. Кое изречение е близо по смисъл на изречението **Вишната цъфна?**
 - a) Вишната се облече с бяла премяна.
 - b) Вишната напъпи.
 - c) Вишната се разлисти.
2. На кой ред всички думи са **глаголи**?
 - a) измислица, измислям, съчинявам
 - b) бръмча, летя, хвърча
 - c) аромат, мириз, дъх
3. На кой ред са написани само глаголи в **ед. ч.?**
 - a) цъфна, пипам, носи се
 - b) събирам, събираме, събират
 - c) пият, пия, пием
4. В кой ред глаголите са написани **правилно**?
 - a) тръгваме, пием, занасяме
 - b) растеме, цъфтиме, извадиме
 - c) събирът, жилият, бръмчът
5. Напишете в тетрадките си текста като свободна диктовка.

САМОСТОЯТЕЛНА РАБОТА № 5

Глагол

Дата:

Име:

1. Диктовка

2. Отговори на въпросите от 1. до 3. след текста.

1. Защо измисляме първоаприлски шаги? Използвай в отговора израз от последното изречение.

2. На кой ред всички думи са глаголи?

- а) лъжа, измислям, фантазирам
- б) лъжà, измислица, фантазия
- в) лъжлив, въображаем, измислен

3. Напиши липсващия глагол.

аз лъжса – ние _____

той иска – те _____

аз се _____ – ние се смеем

той вярва – те _____

3. Допълни изреченията с глаголите и попълни таблицата.

(1) вървя (2) вървят (3) вървим

- а) Аз по мокрия пясък.
 б) Ние по тесни пътеки.
 в) Те по широки алеи.

a)	
б)	
в)	

4. В кой ред всички глаголи са написани правилно?

- а) вървъ, държъ, държиме
 б) излизаме, следим, гледаме
 в) кръжът, лудуват, стоят

5. В кой ред има правописна грешка?

- а) Пролетта събужда тревите и цветята.
 б) Край цъфналото дръвче жужът пчелички.
 в) По лицата на децата греят усмивки.

6. Определи числото на глаголите.

- а) измислям – _____
 б) смеем се – _____
 в) лудуват – _____

7. Допълни глаголите в единствено и множествено число. Напиши липсващите глаголи в текста.

Шимпанзетата

<i>те живе</i> _____
<i>те се катер</i> _____
<i>те сто</i> _____
<i>те ход</i> _____
<i>то срец</i> _____
<i>то се навежд</i> _____
<i>то да израз</i> _____

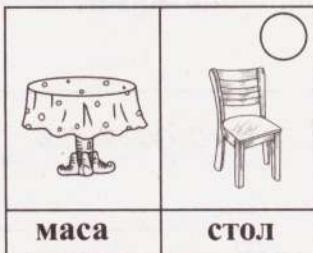
Шимпанзетата _____ в гости гори. _____ бързо по дърветата. _____ предимно на четирите си крайника, но понякога _____ и прави. Когато едно шимпанзе _____ друго по-важно от него, то _____ ниско, за да _____ уважението си.

Оценка: _____ точки

Учител: _____ **Родител:** _____

СЪЩЕСТВИТЕЛНО ИМЕ

1. Разпредели названията на предметите по групи. Впиши номера на групата в кръгчета с илюстрациите.

1. Предмети

2. Хора

3. Животни

4. Растения

5. Качества

6. Природни явления

7. Имена

СЪЩЕСТВИТЕЛНОТО ИМЕ означава **предмет**.

Отговаря на въпросите: **Кой е това?** – ученик, Асен

Какво е това? – училище

Подчертаваме го с _____.

ЗАПОМНИ!

ВИДОВЕ СЪЩЕСТВИТЕЛНИ ИМЕНА

1. Подчертай съществителните имена в текста.

Свирачът и автомобилите

Странното момче не изгубило нито секунда. Бръкнало в джоба си. Извадило малка свирка. Засвирило чудновата песен. Прекосило площада и се запътило към реката. Свирачът спрял на моста. Към него полетели автомобили без шофьори.

По Дж. Родари

 Разпредели съществителните имена в две групи.

Кой е това? – _____

Какво е това? – _____

ЗАПОМНИ!

Съществителните имена назовават предмета.
Това са СЪЩЕСТИТЕЛНИ НАРИЦАТЕЛНИ имена:
 момче джоб песен площад актьор

2. Допълни писмото на Ели с подходящи съществителни нарицателни имена.

3. Отгатни съществителните нарицателни имена.

сгради, в които живеят хората – _____

видове превозни средства – _____

предмети, с които пишем – _____

4. Колко съществителни имена можеш да напишеш с дадената сричка:

ка :	_____
би :	_____
ле :	_____

СЪЩЕСТВИТЕЛНИТЕ СОБСТВЕНИ ИМЕНА назовават отделни хора, животни или обекти. Винаги се пишат с **главна буква**.

България, София, Искър

Ели, Иван, Мария, Шаро

5. Напиши по твой избор съществителните собствени имена в текста.

Приятели

_____ и _____ са приятели. Живеят в град _____.
Градът е разположен близо до планината _____. През него тече река
_____. През лятото ходят на почивка на брега на _____.
море. Двамата приятели обичат своята красива родина _____.

*Напиши подобен текст със следното начало: Аз живея... Озаглави го.
Подчертай съществителните собствени имена, които използва.*

**УМЕЯ ЛИ ДА РАЗЛИЧАВАМ СЪЩЕСТВИТЕЛНИ
НАРИЦАТЕЛНИ И СЪЩЕСТВИТЕЛНИ СОБСТВЕНИ ИМЕНА?**

1. В кой ред има само съществителни нарицателни имена?

- а) заек, Зайо, зайче
- б) Лиса, лисана, хитрана
- в) лисица, заек, вълк

2. В кой ред са написани само съществителни собствени имена?

- а) езеро, ручей, Рила
- б) Варна, Видин, Дунав
- в) поле, равнина, гора

ЧИСЛО НА СЪЩЕСТВИТЕЛНОТО ИМЕ

1. Оцвети названията на един предмет в кафяво, а названията на много предмети – в зелено.

Препиши само
думите, които
означават много
предмети.

Съществителните нарицателни имена имат:
ЕДИНСТВЕНО число (ед. ч.) и **МНОЖЕСТВЕНО** число (мн. ч.)
един нарцис (ед. ч.) – **много** нарциси (мн. ч.)
една роза (ед. ч.) – **много** рози (мн. ч.)
едно кокиче (ед. ч.) – **много** кокичета (мн. ч.)

2. Препиши от стихотворението съществителните нарицателни имена, като ги разделиш в две групи.

Приспивна песен

Кукна кукувица отвън,
Легнаха дечицата за сън.
Спи, заспи, дете,
В сън се най расте.

същ. нар. име, ед. ч. :

Твоите другари в сън растат,
Бузките им розови горят,
Във земята зърното расте,
Спи, заспи, дете.

същ. нар. име, мн. ч. :

Птиченцата – мънички деца –
Спят под майчините си крилца,
Паяжинка паяче плете,
Спи, заспи, дете! Дора Габе

3. Напиши съществителните нарицателни имена в единствено число.

мн. ч.

листа – _____

ед. ч.

театри – _____

мн. ч.

свещи – _____

чайници – _____

сламки – _____

черупки – _____

връвчици – _____

ед. ч.

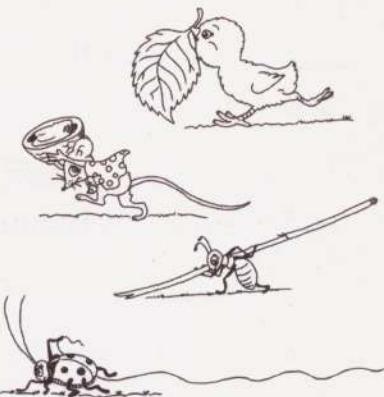
герои – _____

С четири от написаните съществителни имена попълни изреченията от приказката на В. Сутеев „Корабчето“.

Мишлето, Пиленцето, Мравката и Калинката били приятели. Решили да си направят корабче и да тръгнат на пътешествие. Пиленцето донесло от гората едно зелено _____. Мишлето дотичало с орехова _____. Мишлето, Пиленцето, Мравката и Калинката тръгнаха на пътешествие.

Мишлето едно зелено _____. Мишлето дотичало с орехова _____. Мравката избрала здрава, жилава _____, а калинката долетяла с дълга _____. Калинката тръгнала с корабчето.

4. Напиши съществителните нарицателни имена в множествено число.

ед. ч.

лебед – _____

мн. ч.

тигър – _____

ед. ч.

баша – _____

син – _____

мн. ч.

паун – _____

щъркел – _____

славей – _____

цвете – _____

С три от написаните съществителни имена попълни изреченията от приказката на В. Сутеев „Завистливият гъсок“.

Имало едно време един завистлив гъсок. Той завиждал на всички птици. Завиждал на

за дългите им шии, на

за дългите им крака, на

за красивите им опашки.

РОД НА СЪЩЕСТВИТЕЛНОТО ИМЕ

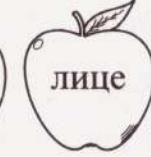
Съществителните нарицателни имена имат род. Родът се определя, когато съществителното име е в **единствено число**.

мъжки род (м. р.) – един, той – орел (орелът)

женски род (ж. р.) – една, тя – орлица (орлицата)

среден род (ср. р.) – едно, то – орле (орлето)

1. Помогни на Ежко да разпредели ябълките в правилните кошници.

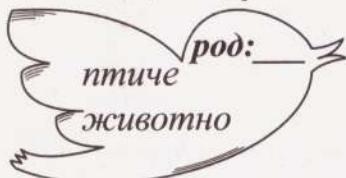
Оцвети ябълките по групи в различни цветове и претиши.

Един: _____

Една: _____

Едно: _____

2. Определи рода на трите групи съществителни имена. После попълни с тях липсващите думи в текста.

Семката

Едно голямо _____ кацна на дървото. Само една презряла _____ беше останала. То клъвна сладкия _____. Една кафява _____ падна в стъпката на горско _____. Щом се стопи _____, от ядката порасна стройно стъблце.

3. Попълни редовете, като образуваш сродни думи.

м. р. ед. ч.	ж. р. ед. ч.	ср. р. ед. ч.
гъльб	гъльбица	
		львче
	мишка	
котарак		
		тигърче

 Допълни
таблицата със
свои примери.

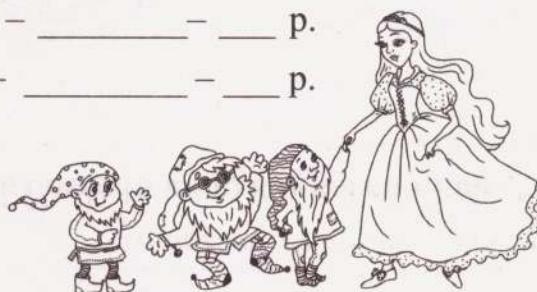
4. Напиши съществителните имена в единствено число и определи рода им.

ябълки – _____ – ____ р. къщи – _____ – ____ р.

джуджета – _____ – ____ р. коне – _____ – ____ р.

огледала – _____ – ____ р.

принцове – _____ – ____ р.

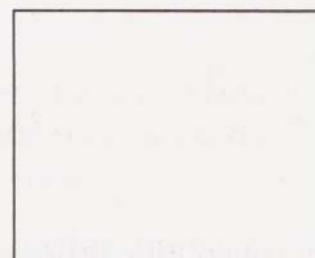

5. Прочети гатанката. Подчертай съществителните нарицателни имена.

Топъл ветрец повея,
дребен дъждец разсея,
грейна слънце в небето,
припна гъска в полето –
гъска бяла белуша,
с тъмно шалче под гуша,

с краченце немито,
в земята побито.
Що е то?

А. Разцветников
(вдхТ)

 Нарисува отговора на гатанката.

Определи рода и числото на съществителните имена.

УМАЛИТЕЛНИ СЪЩЕСТВИТЕЛНИ

Умалителните съществителни имена са названия на малки предмети: гумичка, моливче, линийка, тефтерче

1. Напиши съществителни имена, означаващи малки предмети.

големи предмети			
			
велосипед	кораб	чаша	огледало
малки предмети			
			

2. Умали названията на предметите.

звезда – звездичка, звездичка

цвете – _____

вода – _____, _____

дете – _____

пчела – _____, _____

ръка – _____

С някои умалителни съществителни се изразява **ласкаво, нежно** отношение към предмета: **майчица, рожбичка, детенце.**

3. Подборна диктовка. Напиши само умалителните съществителни имена.

Гладни врабчета

Палави врабченца,
голички краченца,
гладнички душички
само за троички.

На прозорчето кацнете
и троичките кълвете,
хвърлям ви ги с ръчица
от сърце и от душица.

Дора Габе

❓ Какво отношение към врабчетата се изразява чрез умалителните съществителни имена?

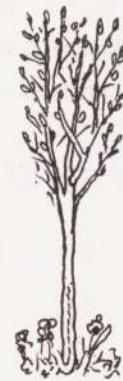
Определи рода и числото на умалителните съществителни имена.

4. Прочети текста. Допълни изреченията с умалителните съществителни имена.

Неразумна игра

То беше мъничко дървче
(дърво). Напролет зелени
листата трептяха като звънци по
тънките му клони.

Един ден Гошо видя дървото. Той извади
нож. На срязаното стъбло се появи
мъртво око. От него закапаха сълзи,
но Гошо не видя това. Той яхна дървото като кон и цял
ден игра. Привечер зеленото дърво се превърна в обикновена
пръчка, мръсна и безжизнена.

По П. Стъпов

Сравни двата текста. Кой от тях оказва по-силно въздействие върху теб? Защо? Препиши текста с умалителните съществителни имена.

5. Творческа диктовка. Замени подчертаните съществителни с умалителни в момента на писането на текста.

Скъп подарък

Познавате ли Лени? Тя е чудесно, добро момиче. Има си приятел – котарака Лъки. Един ден татко ѝ донесе куче със синя панделка. Лени го нарече Белчо. Притисна го с ръце към гърдите си. (33 думи)

ПРАВОПИС НА СЪЩЕСТВИТЕЛНИТЕ ИМЕНА

1. Падналите листенца са скрили гласните букви в думите. Допълни скритата гласна и напиши дума за проверка.

хр сталак – _____
зв нец – _____
л дория – _____

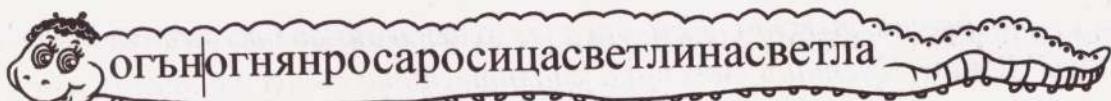
сл нца – _____
ст дове – _____
ч реша – _____

2. Разгледай домашната работа на Ежка. Работила ли е вярно? Направи проверка и поправи грешките. Ако думата е написана правилно, нарисувай ☺, а ако е грешна – ☹ .

A) стъм <u>п</u> - _____	☐	герте <u>ш</u> - _____	☐	
остров <u>о</u> - _____	☐	жираф <u>о</u> - _____	☐	
бра <u>к</u> - _____	☐	строег <u>ш</u> - _____	☐	
Б) колибка - _____		☐	картофе <u>г</u> - _____	☐
панто <u>вка</u> - _____		☐	Стефка - _____	☐
стру <u>з</u> е - _____		☐	Здрафка - _____	☐

3. Открий в гъсеничката 3 съществителни нарицателни и 3 съществителни собствени имена.

 Разпределете ги по групи, като поправите грешките в правописа на собствените имена. Напишете и свой пример.

същ. нар. имена – _____

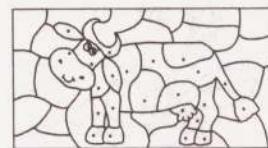
същ. собствени имена – _____

4. Кои са имената на децата, сродни на дадените думи? Като оцветиш възела само частите с точки, запиши кой какво е нарисувал в час по изобразително изкуство.

(*здраве*) Тя се казва _____.

Нарисувала е _____.

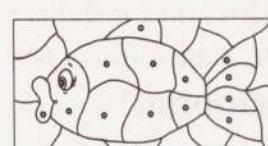
(*пламък*) Той се казва _____.

Нарисувал е _____.

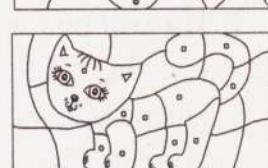
(*гълъб*) Тя се казва _____.

Нарисувала е _____.

(*цвете*) Той се казва _____.

Нарисувал е _____.

5. Слушова диктовка. Провери правописа на подчертаните думи.

Белият гълъб

(легенда)

За древните римляни белият гълъб бил свещена птица. Преди една битка техният бог на войната Марс открил в шлема си гнездо с гълъбчета. Той се отказал от бойния поход. Затова белият гълъб бил обявен за символ на мира.

6. Отговори на въпросите.

1. В кой ред има само съществителни имена?

- а) легенда, приказка, басня
- б) герой, герои, геройски
- в) война, воюва, войник

2. В кой ред всички съществителни имена са написани грешно?

- а) зайчето Дългоушко, катеричката Рунтавелка
- б) мецана, лисана, кумчо вълчо
- в) писател, Ангел каралийчев

7. Прочети разделения на части текст и отговори на въпросите.

Под гъбата

1. Вървяла си Мравката през гората. Изведнъж плиснал силен дъжд.
2. В края на поляната тя видяла малка гъбка. Скрила се под нейната шапчица.
3. След малко се появила мокра Пеперудка. Помолила Мравката да я пусне на сушина.
4. Скоро под гъбката се приютила и Мишката. Дотичал и Зайо Байо.
5. Как ли под малката гъбка се скрили толкова много животни?
1. На кой ред всички думи са **съществителни имена**?
 - а) гъба, гъбар, гъбен
 - б) мравка, мравуняк, мравояд
 - в) животно, живея, жив
2. На кой ред всички думи са **съществителни имена от женски род**?
 - а) поляна, полянка, поле
 - б) зайка, зайче, заек
 - в) мравка, пеперуда, мишка
3. На кой ред **всички** думи са написани **грешно**?
 - а) гъпка, пеперудка, мравка
 - б) гълабче, врапче, мошица
 - в) гасеничка, кълвач, жабче
4. Кое изречение е близо по смисъл на **подчертаното изречение** от текста?
 - а) Неочаквано руканал пороен дъжд.
 - б) Завалял ситен дъжд.
 - в) Изведнъж започнал да роси дъждец.
5. Защо според теб накрая под гъбката са се скрили толкова животни?

6. Напишете в тетрадките си текста като свободна диктовка.

САМОСТОЯТЕЛНА РАБОТА № 6

Съществително име

Дата:

Име:

1. Диктовка

2. Кое е вярното според текста?

- а) Чайникът е направен от порцелан.
- б) Той се гордее с капака си.
- в) Едно парче от дългия му нос е залепено.

3. На кой ред всички думи са съществителни имена?

- а) чайник, дълъг, широка
- б) капак, дръжка, гордееше
- в) порцелан, чашки, недостатък

4. Определи рода и числото на съществителните имена.

чайник – _____

чинийки – _____

дръжка – _____

парче – _____

чашки – _____

недостатък – _____

5. Напиши съществителните имена в единствено число и определи рода им.

компютери – _____ – _____. р.

мебели – _____ – _____. р.

огледала – _____ – _____. р.

6. Напиши дума за проверка на гласната или съгласната.

пчелѝца – _____

остров – _____

солнѝца – _____

Живко – _____

7. Гласната в кои думи се проверява в Правописния речник?

а) горделивец, хубавèц, цвèтчёта

б) порцелàн, парчè, капàк

8. Напиши предпоследното изречение от диктовката така, че всички съществителни в него да са умалителни.

9. Открий 10 правописни грешки в текста.

Цял ден се сипеше дъш от шабки. На следващия ден заваляха чадъри. И после се заредиха дъждове от шоколат, от хлъдилници, от перални, от вратовръски, от буички, печени пуники. Накрая заваляха новогодишни елхи, отрупани с подараци. Гръдът потъна във всякакви бугатства.

По Дж. Родари

Оценка: ___ точки

Учител: _____

Родител: _____

ПРИЛАГАТЕЛНО ИМЕ

1. Оцвети в жълто само думите признания на предметите.

Кое животно откри
в картинаката?
Напиши два
признака за него.

Разпредели по групи откритите прилагателни имена.

	по цвят:	<hr/>		по температура:	<hr/>
	по размер:	<hr/>		по вкус:	<hr/>

ПРИЛАГАТЕЛНОТО ИМЕ
означава **признак на предмет**.

Подчертаваме го с ~~~~~~.

Отговаря на въпросите:
Какъв? – бърз (отговор)
Каква? – бърза (помощ)
Какво? – бързо (съобщение)
Какви? – бързи (коли)

2. Припомни си познатото стихотворение и допълни пропуснатите прилагателни имена.

Аз съм българче и расна
в дни _____, в _____ време,
син съм на земя _____,
син съм на _____ племе.

Оцвети българското знаме.

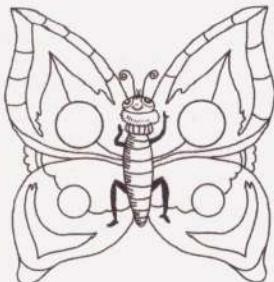
Съществителното име и прилагателното име образуват
СЛОВОСЪЧЕТАНИЕ: вятър (какъв?) сilen
 В словосъчетанието прилагателното име пояснява
 съществителното.

ЗАПОМНИ!

3. Подчертай съществителните и прилагателните имена в текста.

Пеперуда

Над широкото поле се изви силен вятър. Закапаха едри капки дъжд. Малката пеперудка се скри между високите треви. Пъстрите ѝ крилца се измокриха. Скоро вятърът отнесе дъждовните облаци. Яркото слънце огря полето. Лъчите му изсушиха нежните крилца на пеперудката. Тя лита над освеженото поле.

Извади съчетанията от съществително и прилагателно име. Задай въпрос към прилагателното име:

крилца

(какви?)

пъstri

(?)
 (?)
 (?)
 (?)
 (?)
 (?)
 (?)
 (?)

4. Зачертай излишното прилагателно име в колоните.

разъфнало
бързо
голямо
иглолистно

ярка
кръгла
красива
зелена

бели
пролетни
горещи
нежни

РОД И ЧИСЛО НА ПРИЛАГАТЕЛНОТО ИМЕ

1. Разшири изречението с прилагателни имена.

стръмен – стръмния
объл – обли

висок – висока
буен – буйно

По _____ склон на _____ планина меж-
(какъв?) _____
ду _____ камъни подскача _____ поточе.
(какви?) _____ (какво?) _____

Прилагателното име приема рода и числото на съществителното име, което пояснява:

ученик (какъв?) **добър** (*добрия, добрият*) – м. р., ед. ч.

ученичка (каква?) **добра** (*добрата*) – ж. р., ед. ч.

дете (какво?) **добро** (*доброто*) – ср. р., ед. ч.

деца (какви?) **добри** (*добрите*) – мн. ч.

2. Подчертай прилагателните имена в изречението.

Над синьото море кръжи бяла чайка, спуска се към тихите вълни, грабва малка рибка в яката си човка и каца на горещия пясък.

Извади от изречението прилагателните имена и определи рода и числото им.

3. Свържи прилагателното име с подходящо съществително име.

зелен

зелена

зелено

зелени

вълшебен

вълшебна

вълшебно

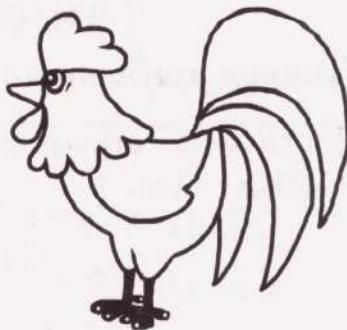
вълшебни

пръчка

4. Избери подходящ цвят и оцвети петлето.

- _____ гребен
_____ опашка
_____ крилца
_____ коремче
_____ гушка

5. Прочети веселата случка с петлето и определи рода и числото на съчетанията от прилагателно и съществително име.

Дървената четка

Край хралупата на стар дъб (____ р. ____ ч.) минало петле и видяло купчина кафяви бодли (____ р. ____ ч.).

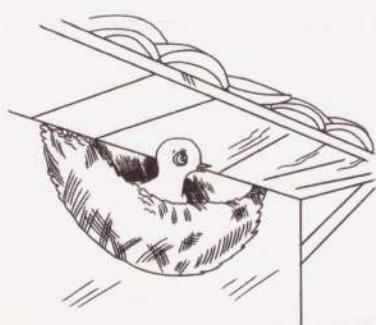
– Я, мечката си е забравила дървената четка (____ р. ____ ч.)! – разперило криле малкото петле (____ р. ____ ч.) и посегнало с краче да я вземе.

Бодлите трепнали и между тях се показала остра муциунка (____ р. ____ ч.) – не било четка, а т р ле че!

Й. Друмников

6. Постави думите в скобите в правилния род и число.

Бялото лястовиче

Има поверие. Ако си болен и видиш бяла лястовица, оздравяваш.

Леля Пенка имаше (*спретнат*) _____
къщурка. Под (*дървен*) _____ стряха
една лястовица сви гнездо.

Скоро се излюпиха (*малък*) _____ лястовичета. Леля Пенка погледна гнездото. Една (*бял*) _____ главичка с (*черен*) _____ очета надничаше от него. Сърцето на (*стар*) _____ жена подскочи от радост. Цялото село се извървя да види бялото лястовиче.

ПРАВОПИС НА ПРИЛАГАТЕЛНОТО ИМЕ

1. Добави пропуснатата неударена гласна в прилагателните имена.

дар – д__ровит музикант

пени се – п__нлив ручей

писък – п__склив глас

бъбря – б__брив папагал

студ – ст__дена зима

сол – с__лена вода

в Правописен речник т__лантлив писател; ж__лезен обръч

2. Коя е пропуснатата неударена гласна в прилагателните имена?

Напиши я в сълнчицата. Добави дума за проверка.

щед__р – _____ топ__л – _____ ряд__к – _____

бод__р – _____ под__л – _____ жал__к – _____

вед__р – _____ свет__л – _____ жар__к – _____

гъвк__в – _____ дрип__в – _____ жил__в – _____

3. Провери правилно ли си написал пропуснатата звучна или беззвучна съгласна в прилагателните имена.

гото__ модел – *готови модели*

широ__ път – _____

сла__ успех – _____

бле__ цвят – _____

дъль__ прът – _____

краси__ дворец – _____

4. Подреди правилно думите в пословиците. Подчертай прилагателните имена. Напиши дума за проверка.

не Мокър се бои от дъжд .

думи за проверка

меч е остър като Езикът .

5. Добави в изреченията прилагателно име. Подчертай противоположните по смисъл думи във всяко изречение.

Болен – който не е здрав.

Лек – който не е _____.

Сладък – който не е _____.

Смел – който не е _____.

Грозен – който не е _____.

Весел – който не е _____.

6. Прочети текста и подчертай всички прилагателни имена.

На сутринта

Когато Мила се събуди, майското слънце беше изгряло. Тя стана и облече дълъг панталон и дебел пуловер. За закуска изяде филия сух хляб и изпи чаша студено мляко. После взе старата си раница и тръгна за училище.

Измени текста, като го допълниши с прилагателни, противоположни по значение на подчертаните.

На сутринта

Когато Мила се събуди, майското слънце беше изгряло. Тя стана и облече _____ панталон и _____ пуловер. За закуска изяде филия _____ хляб и изпи чаша _____ мляко. После взе _____ си раница и тръгна за училище.

7. Раздели прилагателните имена в две групи с близки по значение думи.

небрежен	прилежен
разсеян	грижлив
съвестен	немарлив
ленив	трудолюбив

*Какъв **искам** да съм? – _____*

*Какъв **не искам** да съм? – _____*

8. Замени израза с едно прилагателно име.

човек с черни очи – черноок човек

човек с добра душа – _____

човек с оствър ум – _____

9. Напиши подходящото съчетание от съществително и прилагателно име в изреченията. Какъв е техният смисъл?

- (1) топъл вятър
- (2) топъл поглед
- (3) студена зима
- (4) студено сърце

- От юг повя . Тя е жестока.
Мама ме гледа с . Идва пролетта.
Всички очакваха . Тя ме обича.
Злата царица имаше . Идва мразовито време.

10. Допълни съчинението описание с подходящи прилагателни имена.

Заглавие

1. Какво е растението?

- *красиво*
- *пролетно, лятно, есенно*

2. Какви части има?

- стъбло: *дебело, тънко, крехко*
- листа: *плътни, нежни
остри, закръглени
къси, дълги
тесни, широки*
- цветчета: *малки, дребни
едри, големи
розови, бели, лилави*

3. Какъв аромат (мирис) има?

- сilen, приятен, свеж*

4. Защо ценя това растение?

Зюмбул

Зюмбульт е _____
цвете. Листата му
са _____ и _____.
Има _____ стълбце. То е
окичено с безброй _____
цветчета с формата на камбанки.
Те са най-различни по цвят:
_____, _____,
_____. Имат _____
аромат. Обичам да подарявам на
мама китка _____
за нейния празник.

Като използваш плана, съчини свой текст описание на пролетно цвете –
лале, роза, нарцис или божур.

11. Напиши текста като подборна диктовка. Избери едно от предложениете прилагателни имена в скобите.

Слончето Рими

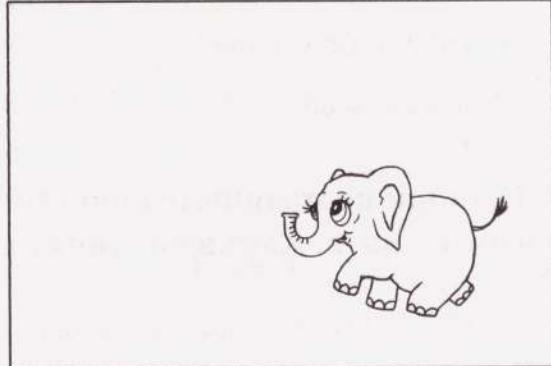
1. Малкото слонче Рими вървеше до майка си. Заедно с (*другите, големите*) слонове отиваха към реката да се изкъпят.
2. Стадото влезе в (*мътната, дълбоката*) вода. Рими остана сам на песьчливия бряг.
3. В (*гъстата, високата*) трева дебнеше стар лъв. Слоницата веднага го забеляза.
4. Тя бързо отиде до (*непослушното, малкото*) слонче. Потупа го с дългия си хобот.
5. До майка си Рими беше в безопасност. Лъвовете не нападат големите слонове.

Прочети още веднъж целия текст и отговори на въпросите.

1. Защо Рими е в безопасност при майка си?

2. В кой ред **има** само прилагателни имена?
 - а) листа, дървета, храсти
 - б) до, от, в, на
 - в) песьчлив, свеж, стар
3. На кой ред **всички** прилагателни имена са написани **грешно**?
 - а) гурчиф, бистър, драг
 - б) дълак, малак, бърс
 - в) непослушен, тежък, голям
4. В кой ред словосъчетанието е от **м. р. мн. ч.?**
 - а) високи дървета
 - б) големи слонове
 - в) умни слоници
5. В кой ред са написани прилагателни, които могат да се свържат по смисъл с поговорката **Сече му умът**?
 - а) оствър, бодлив, резлив
 - б) мъдър, схватлив, съобразителен
 - в) пръв, главен, важен
6. Дорисувай според текста.

САМОСТОЯТЕЛНА РАБОТА № 7

Прилагателно име

Дата:

Име:

1. Диктовка

2. Защо летящата къща е приказна?

- има малко птиче гнездо на комина
- има мотор в едно чудновато килерче
- лети като гъльб
- седи върху едно бяло облаче

да не

да не

да не

да не

3. Колко са прилагателните имена в текста?

- а) десет
- б) единадесет
- в) дванадесет

4. Намери други прилагателни към всяко съществително име. Определи рода и числото на словосъчетанията.

- а) _____ прозорче – ____ р., ____ ч.
б) _____ врата – ____ р., ____ ч.
в) _____ капаци – ____ р., ____ ч.

5. В кой ред прилагателните имена са написани правилно?

- а) сърдит, рунтаф, слатка
б) дързък, мършав, редки
в) блиски, мокар, кротък

6. Напиши думата за проверка на правописа на прилагателното име.

чужд – _____ самичък – _____
льскав – _____ тежки – _____

7. Открий 10 правописни грешки.

Днес е петак. Ние патуваме по гладак асфалтоф път към морето. До нас долита остат кряськ на чайки. Тичаме към стръмния скалист бряк. Колко е безкраино синьото море! Шумът от тихия плисак на вълните ме омайва. Как леко се диша морският свещ въздух!

8. Допълни изреченията с подходящо прилагателно име, съгласувано по род и число със съществителното име.

<i>стар</i>
<i>зелен</i>
<i>голям</i>
<i>силен</i>
<i>циял</i>
<i>жабешки</i>

В блатото

жаба скочи върху един _____
лист. Отвори _____ си уста. Закрещя със
_____ глас. Скоро _____ блато се
огласи от _____ хор.

Оценка: _____ точки

Учител: _____ *Родител:* _____

ГЛАГОЛИТЕ, СЪЩЕСТВИТЕЛНИТЕ И ПРИЛАГАТЕЛНИТЕ ИМЕНА В ТЕКСТА

1. Избери и допълни липсващите думи в приказката „Орлицата“.

глаголи: - накладе, разпали
- сложи, постави
- гледаше, наблюдаваше

- 1 Един овчар _____ огън под грамаден дъб. Върху горещите въглени _____ да се пече месо.
От дъба го _____ орлица. В гнездото писукаха нейните малки орлета.

съществителни: - овчарят, мъжът
- орлицата, майката
- месото, лакомството

- 2 _____ отиде да навести овцете си. През това време _____ се спусна, грабна парче месо и го отнесе в гнездото. Не видя, че на _____ се беше залепил горящ въглен.

прилагателни: - нещастните, горките, бедните
- ужасената, отчаяната
- тревожен, силен

- 3 Скоро гнездото пламна. _____ орлета записукаха. _____ орлица подаде _____ вик.
Овчарят притича и бързо свали гнездото с гегата си. Сложи малките в една кошница и я вдигна на дървото. Орлицата го гледаше благодарно.

Прочети още веднъж целия текст и свържи илюстрациите с частите от текста.

ИЗРЕЧЕНИЕ

ИЗРЕЧЕНИЕ наричаме съчетание от думи, което изказва мисъл.
Две думи, свързани с въпросите **кой?** **какво прави?** образуват изречение.

Изречението започва с _____ буква.

точка (.)

Това са знаците, които показват

въпросителна (?)

на изречението.

удивителна (!)

1. Свържи прилагателните и съществителните имена в словосъчетания.

- (1) интересна
- (2) житни
- (3) приспивна
- (4) зимен

- песен
- сън
- книга
- зърнца

2. Оцвети в цветето съществителните имена в червено, а глаголите – в зелено.

Състави и напиши изречения с думите, които отговарят на въпросите:

кой? **какво прави?** (прил. + същ. име)

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____

Допълни изреченията с подходящото словосъчетание от зад. 1.

3. Свържи думи от колонките така, че да съставиш изречение.

Кокошката

събира

високата ограда.

Пчелата

измъти

сладък нектар.

Козлето

прескочи

жълти пиленца.

Напиши изреченията.

СЪОБЩИТЕЛНИ ИЗРЕЧЕНИЯ

1. Раздели текста на изречения. Напиши главната буква в началото и знака в края на всяко изречение.

Бела

най-хубавата ми кукла се назива Бела тя има сини очи и къдрава руса коса лежи в куклено креватче с розова завивка и чаршафи веднъж извадих Бела от креватчето тя имаше мустаци и козя брадичка Ласе и Бусе ги бяха нарисували с възглед радвам се, че не живея вече в тяхната стая

A. Линдгрен

Самопроверка: В текста има 7 изречения.

Когато съобщаваме нещо, на края на изречението пишем **точка (.)**
Изречението е **СЪОБЩИТЕЛНО**.

2. Постави знака в края на изреченията и отговори на въпросите след текста.

„Аз не искам да порасна“

Това са думи на едно момиченце, известно на всички деца със смешното име Пипи Дългото чорапче__ Това момиченце е измислено__ То се е родило в един много интересен роман, написан от шведската писателка Астрид Линдгрен__ Някои от вас вече са го чели, а други сигурно ще го прочетат__ Хубавите книги са за това – да бъдат четени, а героите им – обичани, особено ако са непослушни__ Каквото и да си говорим, непослушковците са по-любими на читателите__

Aтанас Цанков

1. Защо героинята на Астрид Лингрен има смешното име Пипи Дългото чорапче?

2. Защо Пипи Дългото чорапче е „непослушна“?

Аз отговорих на въпросите със _____ изречения.

ВЪПРОСИТЕЛНИ ИЗРЕЧЕНИЯ

1. Прочети приказката, като поставиш знака в края на всяко изречение.

Най-хубавите ръце

Край една река седели три жени __ Те спорели
коя от тях има най-хубави ръце __ Към тях
приближила една старица __

– Коя от нас има най-хубави ръце, бабо __

Старата жена се озърнала __ Наблизо копаела
една селянка __

– Ето тази жена има най-хубави ръце – казала старицата и посочила
селянката __ Хубави са само тези ръце, които се трудят __

Подчертай думите на жените? Какъв знак постави в края на изречението?
?

а) точка

б) въпросителна

в) удивителна

Когато питаме за нещо, в края на изречението пишем **въпросителна** (?)
Изречението е ВЪПРОСИТЕЛНО.

2. Прочети смешната история. Постави знаците в края на изреченията.

Тор или сметана

Един фермер карал ръчна количка, пълна с оборски тор __ Съседското дете,
което си играело пред къщата му, го видяло и го попитало:

– Какво караш в количката __

– Тор – отвърнал стопанинът __

– И какво ще правиш с него __ – поинтересувал се
малчуганът __

– Ще го сложа на ягодите – обясnil стопанинът __

– Така ли __ – казало момчето __ – Ние пък им слагаме
захар и сметана.

1. Колко въпросителни изречения има в текста?

а) едно изречение

б) две изречения

в) три изречения

2. Кое въпросително изречение изразява учудването на детето. Препиши го.

3. Постави знаците в края на изреченията.

Сияна

Сияна дълго време рови в ученическата си чанта __ Не можа да намери химикалката си __ Къде ли е __ Стои тя наред стаята и се мъчи да си спомни __ Прибра ли я от чина си след последния час __ На улицата ли я е загубила __ Къде да я търси сега __ А трябва да напише домашната си работа __

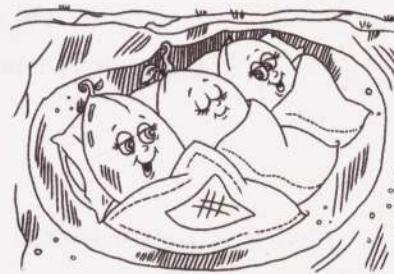

Подчертай въпросителните думи във въпросителните изречения.

Във въпросителните изречения има въпросителни думи:
ли, дали, нали
кой? коя? кое? кои?
какъв? каква? какво? какви?
как? къде? кога? колко? защо? и други

4. Прочети стиховете. С какъв глас – по-нисък или по-висок – изговаряме въпросителните думи?

- Хей, кой шепне скрито под земята?
- Ние шепнем. Ние сме зърнцата.
- А защо сте под пръстта зарити?
- Идва зима с нощи снеговити.
- И какво нашепвате си будни?
- Приказки разказваме си чудни.

Илия Буржев

СЪОБЩИТЕЛНИТЕ ИЗРЕЧЕНИЯ се четат и изговарят със спокоен тон:

Пример: Ние сме зърнцата.

Във ВЪПРОСИТЕЛНИТЕ ИЗРЕЧЕНИЯ по-силно се изговаря въпросителната дума: **Кой шепне?**

Изговорете изречението като съобщително и като въпросително.

Зърнцата са скрити под земята.

Зърнцата под земята ли са скрити?

ПРЕОБРАЗУВАНЕ НА СЪОБЩИТЕЛНИ ИЗРЕЧЕНИЯ ВЪВ ВЪПРОСИТЕЛНИ И ОБРАТНО

1. Превърни съобщителните изречения във въпросителни.

1. Детето прибра кученцето.

ли

2. Мама ме научи да карам кънки.

кой

3. Дъгата се появява само след дъжд.

кога

4. Тесен път се вие сред гората.

какъв

5. В състезанието участваха 80 деца.

колко

6. В неделя ще отидем на излет.

нали

7. Самолетът вече е отletял.

дали

2. Сравни изреченията. Как превръщаме едно въпросително изречение в съобщително?

Нали няма да ми откажеш?

Дали ще пристигнем навреме?

Блика ли от извора минерална вода?

Няма да ми откажеш.

Ще пристигнем навреме.

От извора блика минерална вода.

В съобщителните изречения липсват _____ думи.

СЛОВОРЕД НА ИЗРЕЧЕНИЕТО

1. Прочети гатанката.

Сам дядо къща носи. Що е то?

(яонгхO)

Подреди думите от гатанката по азбучен ред и я напиши.

Изречението се състои от думи, свързани по смисъл. Редът на думите в изречението може да е различен, но смисълът е един.

2. Прочети двата текста. Сравни изреченията от тях по реда на думите.

1) Малкото петле и султанът

Живяла някога една бедна жена. Тя си имала малко петленце с червено гребенче. Петленцето било много работливо. Само си изкарвало прехраната. Ровело с крачката си по двора, намирало си зърнца, бублечки и червейчета и ги кълвяло.

Ангел Карадийчев

2) Малкото петле и султанът

Една бедна жена живяла някога. Имала си тя малко петленце с червено гребенче. Много работливо било петлето. Изкарвало си само прехраната. С крачката си ровело по двора, зърнца си намирало, бублечки и червейчета и ги кълвяло.

Кой от двата текста повече ти харесва?

- a) текст 1. b) текст 2.

дума =
слово

Редът на думите в изречението се нарича **словоред**.

3. Прочети изреченията. В кое изречение според теб словоредът предава най-добре смисъла?

- a) За Пловдив утре сутринта заминава Красимир с влак.
б) С влак за Пловдив Красимир заминава утре сутринта.
в) Утре сутринта Красимир заминава с влак за Пловдив.
г) Красимир заминава утре сутринта за Пловдив с влак.

Изречението може да има различен словоред.

4. Прочети думите. Подреди ги в изречение и напиши два варианта на изречението.

книгата – ○, най-добрят – ○, е – ○, другар – ○, човека – ○, на – ○

1.

2.

5. Подреди думите в изречения така, че словоредът да предаде най-добре смисъла на изреченията.

Житената питка

□ ○ ○ Тя се промъкнала, ○ врата, ○ откърхнатата.

□ се втурнал, ○ Черньо, ○ нея, ○ след ○ тогава.

□ на петите, ○ Плюла си, ○ и ударила на бяг.

□ излязла, ○ от огъня, ○ Питката, ○ и, ○ от въглените, ○ се отърсила.

Знаеш ли как завършива приказката? Допиши 2 – 3 изречения.

ИЗРЕЧЕНИЯТА В ТЕКСТА

1. Прочети народната приказка и изпълни задачите след текста.

Хитър Петър бил още малко момче. Една сутрин го заболял зъб. Нямал пари да отиде при зъболекар да го извади. Тръгнал да обикаля из улицата, дано му поотмине зъбът. Спрял се до една фурна. Хлебарят решил да се пошегува:

- Какво гледаш, момче?
- Нищо.
- Яде ли ти се симид?
- Яде ми се, но нямам пари.
- Можеш ли да го изядеш всичкия?
- Всичкия? Мога.
- А ако не го изядеш?
- Извади ми един зъб.
- Добре. Нали няма да избягаш?

Малкият Хитър Петър ял, ял, наял се.

Спрял да яде и рекъл:

- Не мога да го изям. Ще трябва да ми извадиш зъба.

Така малкият хитрец със симид се нахранил и от болния зъб се избавил.

1. Като знаеш кой е героят на текста, озаглави го.
2. Как малкият Хитър Петър искал да премахне болката от зъба?
 - а) Като отиде при някой зъболекар.
 - б) Като обикаля из улиците.
 - в) Като се наяде с топъл хляб.
3. Защо хлебарят се пошегувал?
 - а) Помислил си, че момчето е глупаво.
 - б) Решил да нахрани бедното дете.
 - в) Искал да извади болния зъб.
4. Кои са въпросителните думи във въпросителните изречения от текста?

Защо и двете имена на Хитър Петър се пишат с главни букви?

ЗАПОМНИ: Ако прилагателното име е написано с малка буква, ще посочи какъв е някой си Петър. Когато и двете имена са с главна буква, посочват едно име – това на народния остроумен хитрец.

5. Превърни въпросителните изречения от текста в съобщителни.

1) *Ти гладаш, може.*

2) _____

3) _____

4) _____

6. От кое изречение се разбира, че момчето е яло дълго време и е изяло много симидени хлебчета? Препиши го.

7. Превърни съобщителното изречение във въпросително.

Ще ми извадиш зъба.

8. Какъв друг словоред може да има последното изречение? Какъв е твойт вариант? Напиши го.

2. Постави знака в края на изреченията. Избери подходящо заглавие.

Познавам много прекрасни кътове от България__ В нея има гъсти гори, обширни поля, буйни планински реки__ Колко е красива китната ни земя! Ти ходил ли си надлъж и шир из родната страна__

Отговори на въпросите, като съставиш кратък текст.

Ти кое красиво кътче от родината искаш отново да видиш? Защо?

ГОДИШЕН ПРЕГОВОР

1. Зрителна диктовка.

Да е лед – не е лед,
да е мед – не е мед,
а се топи като лед
и е сладко като мед.
Нарича се:

Дворец от

Ходил ли си в Болоня на Големия площада ___? Някога там построили дворец. Покривът бил от разбита см ___ тана, пушекът от к ___ мините – от захарен п ___ мук, а самите те – от з ___ харосани пл ___ дове. Всичко останало било от сладоле ___: вр ___ти, ст ___ни, мебели...

Едно д ___тенце се хванало за една маса и взело да ближе кр ___ката ѝ един по един, докато масата паднала с всички ч ___ни върху нея, а ч ___ните били от шоколадо ___ сладоле ___, най-хубавия...

И всички се втурнали да близат колкото се може по-бързо, за да не отиде на вят ___ра нито ка ___чица от този в ___ликолепен сладоле ___.

Велик ден бил този и по запове ___ на лекарите никого не го заб ___лял к ___ремът.

По Джани Родари

2. Мога да прочета този текст:

- a) във вестник b) в учебник v) в сборник разкази

3. Първите две изречения в текста са:

- a) съобщително и въпросително b) въпросително и съобщително

4. В текста са пропуснати буквите на:

- a) неударените гласни
b) съгласните в края на думата
v) неударените гласни и съгласните в края на думата

5. В първото изречение думите без ударение са:

- a) две b) три v) четири

6. Гласните в думата СЛАДОЛЕД са:

- a) тесни гласни b) широки гласни

7. В последното изречение са употребени:

- a) четири съществителни имена и едно прилагателно име
b) две прилагателни имена и три съществителни имена

8. С кои думи може да се замени израза да не отиде на вятъра?

- a) вятърът да не го отвее b) да не се похаби напразно

УМЕЯ ЛИ ДА ПИША ПРАВИЛНО НЕУДАРЕНите ГЛАСНИ?

1. В кой ред има думи с ударение на първата сричка?

- а) ветрове, бури, дъждове
- б) слънце, месец, облак
- в) звезда, луна, планета

2. Какви са гласните във всяка група думи – широки или тесни?

а) комар	б) нисък
пчела	трънлив
кошер	избухлив

а) _____ гласни б) _____ гласни

3. В кой ред няма правописна грешка?

- а) дашеря, кълвач, съмотен
- б) боледувам, шегувам се, лудувам
- в) кащовник, късмет, котия

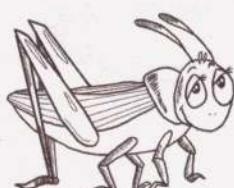
4. В кой ред неударената гласна се проверява в Правописния речник?

- а) гигант, машина, корона
- б) вода, жълтурче, костишка
- в) светиня, светкавица, светулка

5. В кое изречение една от сродните думи е дума за проверка? Подчертай я.

- а) *Мечо̀кът и мечётата* влязоха в бърлогата.
- б) На небето *свётна* силна *светка̀вица*.
- в) Цялата ливада *пожълтя* от цъфнали *жълтурчета*.

6. Подчертай в гатанката думите без ударение.

Той е дребничък на ръст,
но е пъргав и чевръст.
Скача без да се засили,
над треви, цветя, бодили.
Що е то?

Отговорът и подчертана дума са сродни думи.
Постави им ударенията. Коя е думата за проверка на гласната?

7. Напиши дума за проверка на неударената гласна.

пламтя – _____
хубавея – _____
живея – _____
гордея се – _____

мъдрец – _____
златар – _____
рибар – _____
картина – _____

8. Напиши пропуснатата гласна. Към думите напиши дума за проверка.

На прозореца ми кацна
сивото вр__бче
и зачука по ст__клото
с човчица-чукче.

Изведнъж крила разпери,
ост__р глас изви.
Я го гледай ти вр__бела
как се разгневи.

(Дора Габе)

9. Колко правописни грешки има в текста? Препиши поправения текст.

Круши в торбата

Изгряла пълната мисечина и осветила патеката. Момакът вървял по нея – гурата не свършва. Потърсил удобно място за нушуване. На едно дарво му се привидели круши. Заповядал им да влязат в турбата. На сотринта – що да види? – вътре пълно със забати дяволи с изблещени учи.

- a) 8 б) 9 в) 10

УМЕЯ ЛИ ДА ПИША ПРАВИЛНО СЪГЛАСНИТЕ В КРАЯ И В СРЕДАТА
НА ДУМАТА?

1. Разпредели думите по групи:

патица, орел, гълъб, куче, лалугер, котка, врана, паяк

- а) съдържат само звучни съгласни: _____
б) съдържат само беззвучни съгласни: _____

2. В кой ред има думи, при които няма разлика в изговор и правопис?

- а) шкаф, кошница, копче
б) гиздав, строг, gord
в) Ежко, Лъвчо, Сивчо

3. Напиши дума за проверка на съгласната.

бодлив – _____
гълъб – _____
парад – _____
скъп – _____

градски – _____
курушка – _____
дръвче – _____
рибка – _____

4. В кое изречение няма правописна грешка?

- а) Събка имаше две кукли – Червенороска и Белоснешка.
б) Сив гълъб се скри в клонките на дръвчето.
в) Старият щърк Белодрежко не отлетя на юк.

5. В кой стих има правописни грешки?

- а) А – Аз съм буква много крадка
и приличам на паладка. (*K. Станишев*)
- б) Мила моя бабке,
как ли се започва писъмце, не зная... (*K. Малина*)
- в) Детската стая потъва във мрак.
Ала в нощта на челцето
свети целувката майчина пак
като звездица в небето... (*L. Даскалова*)

6. В кой ред думите са написани с правописни грешки?

- а) здрав, корав, твърд б) колибка, къщурка, барака
 в) глетка, изглед, пейзаш

7. Допълни пропуснатата съгласна. Напиши дума за проверка.

Бяла платнохока
 плува по водата,
 сякаш пеперуука
 трепка със крилцата.

Спи под снежната покриика
 добруджанска степ,
 иде вече за почиика
 време и за теб. (Дора Габе)

8. Поправи 7 правописни грешки.

Тюленче

Отидохме с лотка в морето на риболов. Между уловените рипки имаше странно животно. Цветът му – сиф, а кожата – глатка. Тюленче! Задните му крака стърчаха като опажка. Дядо Недко го върна във вудата.

9. Разпредели подчертаните думи в две групи според грешката, която може да се допусне при писането им. Кои думи могат да се напишат и в двете групи?

Игра

В детската стая имаше театрално представление. Пифке лежеше в креватчето и навън се подаваше само музунката му. Той играеше ролята на вълка, който тъкмо е изял бабата на Червената шапчица. Наистина Пифке не знаеше приказката, но не играеше ролята си зле. Точица стоеше пред леглото с червена баретка на главата и пазарска кошница в ръка. Тя прошепна като сүфльор на Пифке да я изяде.

По Ерих Кестнер

a) грешка при съгласна в средата на думата:

б) грешка при гласна:

УМЕЯ ЛИ ДА РАЗЛИЧАВАМ, ПИША ПРАВИЛНО И УПОТРЕБЯВАМ
ГЛАГОЛИТЕ?

1. В кой ред има само глаголи?

- а) топъл, вятър, духа
- б) махам, гледам, горещ
- в) уча, пея, рисувам

2. В кой ред има правописни грешки? Поправи ги.

- а) летиме, ядът, стойът
- б) свирим, готовим, вървим
- в) пътуваме, падаме, ставаме

3. Напиши във всяко изречение подходящия глагол.

заби
пръснаха се
чука
дълба
откри

- Започва да _____ с якия си клюн.
- Пъстрият кълвач _____ здравите си нокти в кората на дървото.
- _____ ситни тресчици.
- Неуморният работник _____ червея злосторник.
- Цял час кълвачът _____ дупка в дървото.

Подреди изреченията в текст, озаглави го и го напиши.

4. Напиши две-три изречения за кълвачите. Подчертай в тях глаголите.

Аз употребих глаголи в _____ число.

5. Колко са глаголите в гатанката?

Фучи, ечи, клони чупи.

а) пет

Чуваш го, а не го виждаш.

б) четири

Що е то? _____

в) три

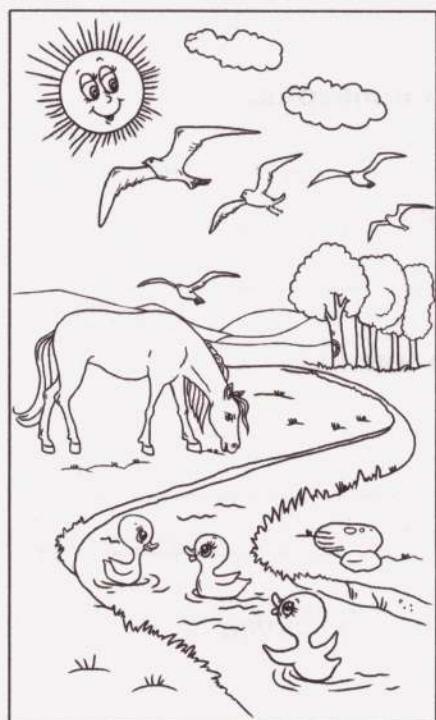
Тези глаголи са в _____ число.

6. Допиши глаголите във всеки ред. Подчертай крайната сричка.

той търси – аз _____, ние _____, те _____

тя открива – аз _____, ние _____, те _____

7. Какво виждаш на картината? Напиши глаголи като опорни думи:

ед. ч.

мн. ч.

Състави кратък текст. Озаглави го.

МОГА ЛИ ДА РАЗЛИЧАВАМ, ПИША ПРАВИЛНО И УПОТРЕБЯВАМ
СЪЩЕСТИТЕЛНИТЕ ИМЕНА?

1. В кой ред има само съществителни имена?

- а) розов, роза, розове
- б) светлина, Светла, светъл
- в) пролет, слънце, зеленина

2. В кой ред има само съществителни нарицателни имена?

- а) дърво, храст, трева
- б) цвете, Латинка, латинка
- в) зайца, зайче, Зайо Байо

3. В кое изречение има съществително собствено име?

- а) Мечката окъпа мечетата в потока.
- б) Роза откъсна една червена роза.
- в) Обичам моята добричка майчица.

4. В кой ред няма правописни грешки?

- а) Баба меща, кума Лиса, лисан
- б) Стефан, Витоша, България
- в) рила, Марица, емил

5. Добави пропуснатите гласни и напиши дума за проверка.

а) св__рач – _____

т__плина – _____

б) п__вец – _____

г__льбица – _____

в) м__ряк – _____

р__бар – _____

6. Напиши съществителните имена в единствено число.

тигри – _____

врабци – _____

чехли – _____

зъби – _____

ледове – _____

кръгове – _____

Подчертай думата за проверка на гласната или съгласната.

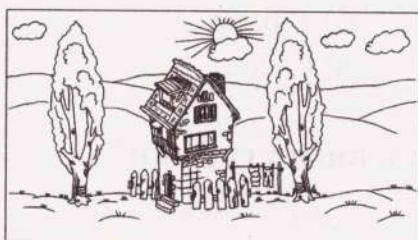
7. В кой ред всички думи могат да служат за проверка на думата книжка?

- а) книжарница, книжар, книжен
- б) книжки, книжчици, книга
- в) книжчица, книжнина

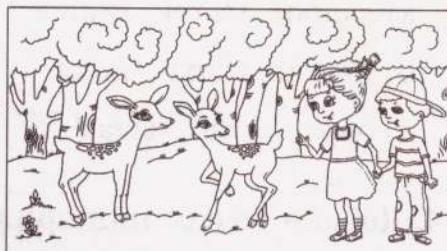
8. На кой ред са написани само съществителни имена от м. р.?

- а) вуйчо, вуйна, внуци
- б) бащи, дядовци, старец
- в) вечер, нощ, небе

9. Допълни изреченията към илюстрациите. Определи рода и числото на съществителните имена.

До _____ (___ р. ___ ч.) растат
две стройни _____ (___ р. ___ ч.)

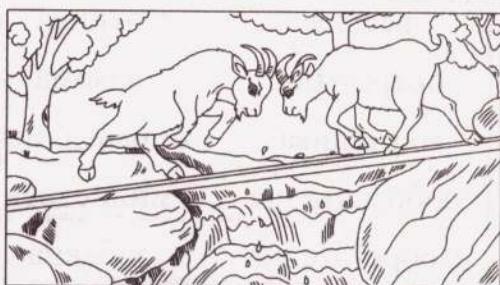

Две _____ (___ р. ___ ч.) откриха
в _____ (___ р. ___ ч.) две
малки _____ (___ р. ___ ч.).

Мишлото Мишко спи сладко върху един зелен
_____ (___ р. ___ ч.) и сънува
_____ (___ р. ___ ч.).

Две _____ (___ р. ___ ч.) се
срещнали на тясно _____
(___ р. ___ ч.) над реката.

**УМЕЯ ЛИ ДА РАЗЛИЧАВАМ, ПИША ПРАВИЛНО И УПОТРЕБЯВАМ
ПРИЛАГАТЕЛНИТЕ ИМЕНА?**

1. На кой ред има само прилагателни имена?

- а) добър, стъкло, червен
- б) голям, хитър, кожен
- в) риза, копринена, шие

2. В кой ред има дума за проверка на гласната?

1. <i>p</i> _кописна	2. <i>g</i> _рделив	3. слад_к	4. здра_
а) ръкописни	а) гордея се	а) сладки	а) Здравка
б) ръчен	б) горделиви	б) солени	б) здраве
в) ръка	в) горд	в) кисели	в) болест

3. Поправи сгрешените думи. В кой ред няма правописни грешки?

- а) далбок, мътен, жильв
- б) лъскав, ведър, дълъг
- в) бърз, мокар, малак

4. Добави подходящи прилагателни имена в изреченията.

- а) Дядо Пешо имал едно _____ петле с _____ ботуши.
- б) Пътят минавал по един _____ мост над _____ река.
- в) Пред Пънчо стоеше една _____ бабичка с _____
нос, _____ зъби и _____ нокти на пръстите.

5. Изберете от изброените качества, за да отговорите на въпроса: *Какво момиче е Пипи Дългото чорапче?*

весела	игрива
остроумна	лакома
мързелива	справедлива
любознателна	милостива
изобретателна	забавна

6. Използвай знанията си за описание на животно, за да допълниш текста с подходящи прилагателни имена. В кои съчетания използва две прилагателни имена?

ЗАГЛАВИЕ

1. Какво е животното?
*горско, полско,
водно, земноводно*
2. Как изглежда?
- мяло: *гъвкаво, късо,
продълговато*
- мицуна:
очи – *изразителни,
малки, големи,
черни, пъстри,
жълти, кафяви*
зъби – *остри, малки,
бисерни, бели*
уши – *широки, дълги,
заострени, малки*
- козина: *мека, пухкава,
гладка, сива,
кафява, на петна*
- крака: *дълги, къси,
здрави, тънки*
- опашка: *къса, дълга,
къдрева, пухкава*
3. Какво е привлекателното в това животно?

7. Съчини свой текст описание на лисица.

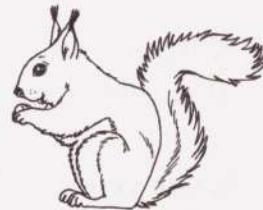
КАТЕРИЧКАТА

Катеричката е _____
животно. Видях я приклекнала върху един
висок клон на стария дъб. Тя ме гледаше
любопитно с _____ си като
мъниста очички.

Над нейните _____ уши се
развиваше _____ опашка.
_____ козина беше (сив) _____
по коремчето и (кафяв) _____
по гърба. Красавицата мърдаше смешно
горната си устничка и показваше
_____ си _____ зъбки.

Тя неочаквано полетя, разперила
_____ си опашка като парашут.
Кацна като птица
върху съседното дърво.

По В. Андреев

Подчертай съчетанията от прилагателно и съществително име.

КАКВО ЗНАЯ ЗА ТЕКСТ, ИЗРЕЧЕНИЕ, ДУМА?

В един приказен град живееха дребосъчета. Защо ги наричаха така ли? Защото бяха твърде малки. Колко малки ли? Всяко дребосъче беше на ръст колкото малка краставичка. Около всяка къща в града им растяха цветя: маргаритки, лайкучки, глухарчета. Дори улиците носеха имена на цветя: Улица на звънчетата, Алея на лайкучките, Булевард на синчеца. **А можете ли да познаете как се назовава самият град?** Той се наричаше Градът на _____ . Беше построен край един ручей. Този ручей дребосъчетата наричаха Краставичната река, защото по бреговете му растяха много _____ .

...В една къщичка на Улицата на звънчетата живееха шестнайсет момченца дребосъчета. Най-главното от тях се наричаше Знайко. Наричаха го така, защото знаеше много. А знаеше, защото четеше различни книги.

По Н. Носов

1. Кое заглавие е най-подходящо?

- а) Дребосъчетата
- б) Градът на дребосъчетата
- в) Дребосъчето Знайко

2. Какъв е видът на текста?

- а) авторска приказка
- б) народна приказка
- в) басня

3. Къде се намира градът на дребосъчетата?

- а) сред полето
- б) край речея Краставичната река
- в) в подножието на планината

4. Какви цветя растат край къщите на дребосъчетата? Открий в текста 5 названия и ги запиши.

5. Прочети имената на други дребосъчета в къщата на Знайко и откrij заниманията им.

- (1) доктор Хапчев
- (2) Винтчо
- (3) Патронко
- (4) Палитро
- (5) Незнайко

- Поправя всичко. Има помощник Болтчо.
- Рисува портрети и пейзажи.
- Нищичко не знае.
- Лекува дребосъчетата от всички болести.
- Има пушка и кученце на име Рунтавко.

6. Подчертай словосъчетанията от прилагателно и съществително име. Оцвети според текста.

Незнайко носеше светложълти панталони, оранжева риза със зелена връзка и яркосиня шапка.

7. Подреди думите в изречения и ги напиши.

ягодите, Слагаха, в, кошове, големи.

в гората, за ягоди, Дребосъчетата, ходеха, и, гъби.

трябваше, да режат, А, гъбите, с трион.

 Номерирај ги така, че да се получи текст.

8. Колко въпросителни изречения има в текста?

- а) две б) три в) четири

9. Превърни изречението „Около всяка къща в града цъфтяха цветя“ във въпросително.

10. Превърни подчертаното изречение в съобщително.

ТЕКСТОВЕ ЗА ДИКТОВКИ

Майстори

Найден и Матей играят на майстори. Найден реди мозайка на басейн. Матей е конструктор. Той сглобява комбайн с винтове и гайки. Край тях седи сестричката им Таня. Аплицира картичка с малки цветни хартийки.

(32 думи)

Дядо Дончо

Дядо Дончо правел най-хубавите играчки. При него дошла майката на болно момченце. Ще му направи ли дядо Дончо играчка? Старият майстор вързал канап за ръцете и краката на един палячо. Той подскачал много смешно. Сега болното дете ще оздравее по-бързо.

По П. Касабова

(40 думи)

Снежна приказка

Снежната кралица живее в ледена пещера. Седи на прозрачен трон от лед. В нейните черни коси блестят мъниста от скреж. Защо тя днес е щастлива? Чака гост. Ще дойде Дядо Мраз с голяма шейна. Ще се спуснат към равнините. Ще зарадват децата с пухкав сняг.

(45 думи)

Страшен звяр

Свирип хищник се разхожда из гъстия лещак. Ушите му са щъркнали, очите облещени, зъбите тракат заканително. Щом го усетят, зайците бягат надалеко. Гушеерите се крият в дупките. Мравките щъкат без ред. Сойката пиши предупредително. Никоя жива твар не чака пощада от страшния звяр.

Познахте ли кой е той?

(47 думи)

Медун

Медун беше мечок с дебели здрави лапи. Приличаше на същинско мече, но не беше горски обитател. Кафявата му козина беше натъпкана със ситна слама. Беше любимата играчка на палавата Йонка. На шията си Медун имаше синьо герданче. Той седеше важен върху леглото с бели покривки.

По П. Стъпов

(45 думи)

Пипи

Косата на Пипи имаше цвят на морков. Тя бе сплетена на две стегнати, стърчащи плитчици. Носът на момичето приличаше на мъничко картофче. Беше обсипан с дребни лунички. Дългите тънки крачета бяха обути в чорапи. Единият беше кафяв, а другият – черен.

(40 думи)

Змийска риза

Стоя скрит в лесковия храст. Гледам как един смок се стрелва между два камъка. Мъчи се да си съблече ризата. Подава глава. Гледа с неподвижни, гневни очи. Гърчи се, бие с опашка земята. Съска с раздвоения си език. Очите му святкат, изпускат къси мълнии. Най-сетне той се измъква от пролуката с нова риза. Старата остава между двата камъка.

(58 думи)

САМОСТОЯТЕЛНА РАБОТА № 8

Изходно ниво

I група

Дата:

Име:

1. Диктовка

2. В кои думи има само широки гласни?

- а) лале, здравец, роза
- б) мушкато, карамфил, теменужка

3. В кой ред всички думи могат да служат за проверка на гласната в думата ПЪТЕКА?

- а) пътувам, пътища, пътешествие
- б) път, пътник, пътища

4. В кой ред всички думи могат да служат за проверка на съгласната в думата ВРАБЧЕ?

- а) врабец, врабеца, врабецът
- б) врабченца, Врабчо, врабчови

5. Допиши липсващата буква. В кой ред има дума за проверка?

Ж__ЛТИЦА

- а) жълтурче
- б) жълтее
- в) жълт

ГРА__

- а) градина
- б) градски
- в) градче

ЖА__КА

- а) жабче
- б) жаба
- в) жабки

6. Открий в текста колко са:

<i>съществителните</i>	а) 4	б) 6	в) 5
<i>прилагателните</i>	а) 4	б) 3	в) 5
<i>глаголите</i>	а) 2	б) 3	в) 4

От небето слънце златно

облаците разпиля.

И накичи с млади листи
старата гора.

7. Определи рода и числото на съществителните и прилагателните имена и числото на глаголите.

обичаме – _____

сладък – _____

звуци – _____

пее – _____

звукна – _____

дядо – _____

8. Превърни съобщителното изречение във въпросително.

Московският цирк пристигна в столицата ни.

9. Колко грешки има в текста?

Покана

Въторник виканиш да отидеме на цирк. Там децата могат да видят клоуни, акробати и дресиори.

- а) 7
- б) 8
- в) 9

Оценка: _____ точки

Учител: _____ Родител: _____

САМОСТОЯТЕЛНА РАБОТА № 8

Изходно ниво

II група

Дата:

Име:

1. Диктовка

2. В кои думи има само тесни гласни?

- а) къбини, мушмули, сливи
- б) грозде, касис, лешник

3. В кой ред всички думи могат да служат за проверка на гласната в думата РОДИТЕЛ?

- а) роднина, родолюбец, родина
- б) род, народ, народен

4. В кой ред всички думи могат да служат за проверка на съгласната в думата ЛЪВЧЕ?

- а) лъвица, лъвове, лъвов
- б) лъвски, лъвчета, лъвченца

X

5. Допиши липсващата буква. В кой ред има дума за проверка?

P _ БОТЯ
а) работлив
б) работник
в) работа

ПОКРИ _
а) покривало
б) покривка
в) покривче

ВРА _ КА
а) врабче
б) врабец
в) врабчов

6. Открий в текста колко са:

- съществителните* а) 3 б) 4 в) 5
прилагателните а) 1 б) 2 в) 3
глаголите а) 1 б) 2 в) 3

На клончета студени
кацнаха врабченца.
Как не им изстиват
голите краченца!

**7. Определи рода и числото на съществителните и прилагателните имена
и числото на глаголите.**

плуваме – _____
остър – _____
скали – _____

пяськ – _____
синьо – _____
наблюдава – _____

8. Превърни съобщителното изречение във въпросително.

В Австралия сърфирането е любим спорт.

9. Колко грешки има в текста?

*Раните на сърфистите са греха, а кръката са корчилито.
Когато наблязат достатъчно навътре в морето, те се изправят
и сърфират на варха на някоя вълна, докато стигнат пясъчния
бряк.*

- а) 7 б) 8 в) 9

Оценка: _____ точки

Учител: _____ **Родител:** _____

Входно ниво**1. Диктовка.****На село**

Това е село Рожен. През лятото идват тук при вуйчо Пейо и вуйна Йонка. Играят с братовчед си Кольо. На високото дърво в техния двор има щъркелово гнездо. Често наблюдаваме белите птици. Къде намират храна? Навсякъде край реката.

(38 думи)

2. Критерии за оценяване:

	Диктовка	брой точки	при грешка	получени точки
1.	Пропуск на букви	2	1	
2.	Замяна на букви	2	1	
3.	Пропуск на думи	2	1	
4.	Сливане на думи	2	1	
5.	Главна буква при имената	2	1	
6.	Пунктуация	2	1	
7.	Писане на йо, ъо, ю, я, щ	2	1	

Тестови задачи			
2 - в	1	0	
3 - б	1	0	
4 - в	1	0	
5 - Боньо, Стойо, помощници, Йовчо, Стоянка, автобусната, София, Рельово	3	1	
Всичко:	20	8	

Оценка: от 8 - 10 т. – **задоволително**
 от 10 - 14 т. – **добре**
 от 15 - 17 т. – **много добре**
 от 18 - 20 т. – **отлично**

Учител: _____

САМОСТОЯТЕЛНА РАБОТА № 2
Проверка на гласните в думата

1. Диктовка.

Самотният дъб

Сред горската поляна растеше самотен дъб. Наблизо имаше гора от млади дървета.

Една нощ излезе страшна буря. Силният вятър бълсна дъба и той падна върху тревите и полските цветенца. А дърветата в горичката останаха невредими. Защо ли? Те се бориха задружно с бурята, а дъбът беше сам. (47 думи)

2. Критерии за оценяване:

	Диктовка	брой точки	при грешка	получени точки
1.	Пропуск и замяна на букви	2	1	
2.	Пропуск на думи	2	1	
3.	Сливане на думи	2	1	
4.	Пренасяне на думата	2	1	
5.	Неударени гласни	2	1	
6.	Пунктуация	2	1	

Тестови задачи			
2 - б	1	0	
3 - в	1	0	
4 - а	1	0	
5 - б	2	1	
6 - в - Малинке, дълъг, планината, туристи, вървяхме, колона, пътеки, поляни, водата, небето, красотата, природата	3	1	
Всичко:	20	8	

Оценка: от 8 - 10 т. – **задоволително**
 от 10 - 14 т. – **добре**
 от 15 - 17 т. – **много добре**
 от 18 - 20 т. – **отлично**

Учител: _____

Гласни звукове**1. Диктовка.****Старият щърк**

Есента бе дошла. Полята лежаха оголени и пусти. Старият щърк събра младите щъркове. Време беше за отлитане. Ятото трябва да си избере друг водач. Старият щърк искаше да остане в родната земя. Тук е родното му гнездо. В него той е пазил с крила малките си.

(46 думи)

По К. Константинов

2. Критерии за оценяване:

	Диктовка	брой точки	при грешка	получени точки
1.	Пропуск на букви или думи	1	0	
2.	Замяна на букви	1	0	
3.	Пренасяне на думата	2	1	
4.	Неударени гласни - проверка със сродна дума	2	1	
5.	Неударени гласни - проверка в Правописен речник	2	1	
6.	Пунктуация	1	0	

Тестови задачи				
2 - а		1	0	
3 - а		2	1	
4 - б		2	1	
5 - в		1	0	
6 - в		1	0	
7 - а		1	0	
8 - б - ловък, тъкач, мухичките, лепкавата, килимче, вятърът, замък		3	2	
Всичко:	20	7		

Оценка: от 7 - 10 т. – задоволително
 от 10 - 14 т. – добре
 от 15 - 17 т. – много добре
 от 18 - 20 т. – отлично

Учител: _____

САМОСТОЯТЕЛНА РАБОТА № 4

Съгласни

1. Диктовка.

Аквариум

Аквариумът е кът от чудния подводен свят. Сложете на дъното дребен чакъл и едър речен пясък. Засадете водни растения. Те имат красив екзотичен вид и дават кислород за дишане. Поставете няколко камъка с интересна форма. Освен риби, пуснете малки живи охлювчета. Сложете върху коркови тапи стъклен похлупак.

(47 думи)

2. Критерии за оценяване:

	Диктовка	брой точки	при грешка	получени точки
1.	Пропуск на букви или думи	2	1	
2.	Замяна на букви	2	1	
3.	Пренасяне на думата	2	1	
4.	Неударени гласни	2	1	
5.	Звучни/беззвучни съгласни в средата	2	1	
6.	Звучни/беззвучни съгласни в края	2	1	
7.	Пунктуация	2	1	

Тестови задачи

2 - в	1	0	
3 - в	1	0	
4 - риба, ягода, череша, блуза, покривам, сладък, тежък	2	0	
5 - таралеж, дългоух, бодлив, плодчета, враг, кълбо, студ, изгладнелият, ловува	2	1	
Всичко:	20	8	

Оценка: от 8 - 10 т. – **задоволително**
 от 10 - 14 т. – **добре**
 от 15 - 17 т. – **много добре**
 от 18 - 20 т. – **отлично**

Учител: _____

САМОСТОЯТЕЛНА РАБОТА № 5

Глагол

1. Диктовка.

Лъжата

Ако лъжем, можем да пострадаме като лъжливото овчарче – героя от известната басня. Ако ще лъжем, можем да го направим за забава на първи април. Лъжата трябва да е остроумна: добродушна шега, весела смехория или приятна измислица.

Аз мога ли да съчиня такава шеговита лъжа? Трябва отначало да ми повярват, а после можем от сърце да се посмеем. Но без обида, с любов! (62 думи)

2. Критерии за оценяване:

Диктовка	брой точки	при грешка	получени точки
1. Пропуск или замяна на букви или думи	2	1	
2. Пренасяне на думата	2	1	
3. Неударени гласни	2	1	
4. Звучни/беззвучни съгласни	2	1	
5. Крайна сричка на глаголите	2	1	
6. Пунктуация	2	1	

Тестови задачи	1	0	
2 - а	1	0	
3 - а)-1 б)-3 в)-2	1	0	
4 - б	1	0	
5 - б	1	0	
6 - а) ед.ч. б) мн. ч. в) мн.ч.	1	0	
7 - живеят, карат се, стоят, ходят, срещне, се навежда, изрази	3	2	
Всичко:	20	8	

Оценка: от 8 - 10 т. – **задоволително**
 от 10 - 14 т. – **добре**
 от 15 - 17 т. – **много добре**
 от 18 - 20 т. – **отлично**

Учител: _____

САМОСТОЯТЕЛНА РАБОТА № 6

Съществително име

1. Диктовка.

Чайникът

Имаше някога един чайник. Гордееше се със своя порцелан, дългия си нос и широка дръжка. Но мълчеше за капака си с едно отчупено и залепено парче. И чашките, и каничката, и захарницата одумваха счупения капак. Те не виждаха достойнствата на чайника, а само недостатъка му.

(45 думи)

По Х. К. Андерсен

2. Критерии за оценяване:

	Диктовка	брой точки	при грешка	получени точки
1.	Пропуск на букви или думи	2	1	
2.	Замяна на букви	2	1	
3.	Пренасяне на думата	1	0	
4.	Неударени гласни	2	1	
5.	Звучни/беззвучни съгласни	2	1	
6.	Пунктуация	1	0	

Тестови задачи				
2 - а		1	0	
3 - в		1	0	
4 -		1	0	
5 - компютър, мебел, огледало		1	0	
6 - пчелен, сол, острови, живот		1	0	
7 - б		1	0	
8 -		1	0	
9 - дъжд, шапки, шоколад, хладилници, вратоворъзки, боички, пуйки, подаръци, градът, богатства		3	2	
Всичко:		20	6	

Оценка: от 6 - 10 т. – задоволително
 от 10 - 14 т. – добре
 от 15 - 17 т. – много добре
 от 18 - 20 т. – отлично

Учител: _____

САМОСТОЯТЕЛНА РАБОТА № 7

Прилагателно име

1. Диктовка.

Летящата къща

Това беше прекрасна дървена къщичка за почивка. С червен покрив, зелени капаци на прозорците и широка тераса. Малкото покривче на комина приличаше на птиче гнездо. В едно чудновато килерче беше моторът. Щом го запалиха, къщата полетя като гълъб. Децата крещяха като радостни лястовички. Скоро летящата къща изчезна зад едно бяло облакче.

(51 думи)

По Дж. Родари

2. Критерии за оценяване:

	Диктовка	брой точки	при грешка	получени точки
1.	Пропуск на букви или думи	2	1	
2.	Замяна на букви	2	1	
3.	Пренасяне на думата	2	1	
4.	Неударени гласни	2	1	
5.	Звучни/беззвучни съгласни	2	1	
6.	Пунктуация	2	1	

Тестови задачи			
2 - 2,3	1	0	
3 - а	1	0	
4 - свободен отговор	1	0	
5 - б	1	0	
6 - чужди, лъскави, сам, тежък	1	0	
7 - петък, пътуваме, гладък, асфалтов, остьр, бряг, безкрайно, синьото, плисък, свеж	1	0	
8 - старата, зелен, голямата, силен, цялото, жабешкия	2	1	
Всичко:	20	7	

Оценка: от 7 - 10 т. – **задоволително**
 от 10 - 14 т. – **добре**
 от 15 - 17 т. – **много добре**
 от 18 - 20 т. – **отлично**

Учител: _____

САМОСТОЯТЕЛНА РАБОТА № 8

Изходно ниво

1. Диктовка.

Триетажна торта

Утре Миролюб има рожден ден. Майка му направи торта на три етажа. Върху голямата двойна торта сложи една мъничка. Заля я цялата с кафяв шоколад, който замръзва и лъсва като огледало. Украси я с бяла сметана, бадеми, цветенце, листенца. С тънък шприц написа с главни букви ЧРД. Вие имали ли сте такава торта на своите рождени дни?

(57 думи)

По П. Станчева

2. Критерии за оценяване:

	Диктовка	брой точки	при грешка	получени точки
1.	Пропуск на букви или думи	2	1	
2.	Замяна на думи	2	1	
3.	Пренасяне на части от думата	2	1	
4.	Неударени гласни	2	1	
5.	Звучни/беззвучни съгласни	2	1	
6.	Препинатален знак в края на изречението	2	1	

Тестови задачи

I група	II група			
2 - а	2 - а	1	0	
3 - б	3 - б	1	0	
4 - а	4 - а	1	0	
5 - жълтица в), град а), жабка б)	5 - работя в), покрив а), врабка б)	1	1	
6 - в, б, а	6 - а, б, б	1	1	
7 -	7 -	1	0	
8 - Московският цирк пристигна ли в столицата ни?	8 - В Австралия сърфирането любим спорт ли е?	1	0	
9 - б	9 - б	1	0	
Всичко:		20	8	

Оценка: от 8 - 10 т. – задоволително
 от 10 - 14 т. – добре
 от 15 - 17 т. – много добре
 от 18 - 20 т. – отлично

Учител: _____

СЪДЪРЖАНИЕ

НАЧАЛЕН ПРЕГОВОР.....	4
Самостоятелна работа №1. Входно ниво.....	11
СТРОЕЖ НА ЕЗИКА.....	13
ЗВУКОВЕ И БУКВИ В БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК.....	16
Българската азбука.....	16
Видове речници.....	18
Гласни звукове и букви. Сричка.....	19
Тесни и широки гласни.....	20
Ударение.....	21
Сродни думи.....	24
Начини за проверка на гласните.....	26
Самостоятелна работа №2.....	31
Проверка на неударена гласна в правописен речник.....	33
Думи с две еднакви неударени гласни.....	35
Думи с неударени гласни в крайната затворена сричка.....	36
Самостоятелна работа №3.....	39
СЪГЛАСНИ ЗВУКОВЕ И БУКВИ.....	41
Видове звукове и букви.....	41
Правопис на съгласните в края на думата.....	45
Правопис на съгласните в средата на думата.....	49
Самостоятелна работа №4.....	55
ГЛАГОЛ.....	57
Единствено и множествено число на глагола.....	58
Изговор и правопис на глаголите.....	60
Самостоятелна работа №5.....	65
СЪЩЕСТИТЕЛНО ИМЕ.....	67
Видове съществителни имена.....	67
Число на съществителното име.....	70
Род на съществителното име.....	72
Умалителни съществителни имена.....	74
Правопис на съществителните имена.....	76
Самостоятелна работа №6.....	79
ПРИЛАГАТЕЛНО ИМЕ.....	81
Род и число на прилагателното име.....	83
Правопис на прилагателното име.....	85
Самостоятелна работа №7.....	89
ГЛАГОЛИТЕ, СЪЩЕСТИТЕЛНИТЕ И ПРИЛАГАТЕЛНИТЕ ИМЕНА В ТЕКСТА.....	91
ИЗРЕЧЕНИЕ.....	92
Съобщителни изречения.....	93

Въпросителни изречения.....	94
Преобразуване на съобщителни изречения във въпросителни и обратно.....	96
Словоред на изречението.....	97
Изреченията в текста.....	99
ГОДИШЕН ПРЕГОВОР.....	101
Текстове за диктовки.....	114
Самостоятелна работа №8.....	115
Приложение.....	119

Отговори на тестовите задачи

стр. 5-2/1-б, 2-а, 3-а; 3-б, 4-б; стр. 9:1-б, 2-а; стр. 10:1-б, 2-в, 3-б; стр. 14: 3-б, 5-в; стр. 15: 6/7-а; стр. 19: 2-б; стр. 22: 3-б; стр. 38: 7/3-б, 4-в; стр. 44: 9/2-б, 3-а; стр. 47: 7/1-б; стр. 48: 8/2-в; стр. 54: 12/2-в, 3-в, 4/1-в, 2-а, 3-б; стр. 64: 13/1-а, 2-б, 3-а, 4-а; стр. 69: 1-в, 2-б; стр. 77: 6/1-а, 2-б; стр. 78: 7/1-б, 2-в, 3-б, 4-а; стр. 88: 11/2-в, 3-б, 4-б, 5-б; стр. 94: 2/1-в; стр. 97: 3-в; стр. 99: 1/2-б, 3-а; стр. 101: 2-в, 3-б, 4-в, 5-в, 6-б, 7-а, 8-б; стр. 102: 1-б, 3-б, 4-а, 5-б; стр. 103: 9-в; стр. 104: 2-а, 4-б, 5-а; стр. 105: 6-в; стр. 106: 1-в, 2-а; стр. 107: 5-а; стр. 108: 1-в, 2-а, 3-б, 4-б, стр. 109: 7-а, 8-б; стр. 110: 1-б, 2/1-б, 2-в, 3-а, 4-б; 3-б; стр. 112: 2-а, 3-б; стр. 113: 8-б